

**ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΑΠΟΔΟΣΗ
ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I. ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ	Σελίδα
Προοίμιο	9
ΤΙΤΛΟΣ I — Κοινές διατάξεις	10
ΤΙΤΛΟΣ II — Διατάξεις για την τροποποίηση της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας ενόψει της ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας	13
ΤΙΤΛΟΣ III — Διατάξεις για την τροποποίηση της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα	13
ΤΙΤΛΟΣ IV — Διατάξεις για την τροποποίηση της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας	13
ΤΙΤΛΟΣ V — Διατάξεις σχετικά με μια κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας	13
ΤΙΤΛΟΣ VI — Διατάξεις για την αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις	21
ΤΙΤΛΟΣ VII — Διατάξεις στενότερης συνεργασίας	28
ΤΙΤΛΟΣ VIII — Τελικές διατάξεις	30
II. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ [κείμενο το οποίο δεν αναπαράγεται, πλην του κειμένου των τεσσάρων πρωτοκόλλων, τα οποία υιοθετήθηκαν κατά τη Διακυβερνητική Διάσκεψη της Νίκαιας (βλέπε τέλος της παρούσας έκδοσης)] (*)	
Πρωτόκολλο το οποίο προσαρτάται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση:	
— Πρωτόκολλο (αριθ. 1) στο άρθρο 17 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (1997)	
Πρωτόκολλα τα οποία προσαρτώνται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας:	
— Πρωτόκολλο (αριθ. 2) για την ενσωμάτωση του κεκτημένου του Σένγκεν στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (1997)	
— Πρωτόκολλο (αριθ. 3) για την εφαρμογή ορισμένων πτυχών του άρθρου 14 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στο Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία (1997)	
— Πρωτόκολλο (αριθ. 4) για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας (1977)	
— Πρωτόκολλο (αριθ. 5) για τη θέση της Δανίας (1997)	
Πρωτόκολλα τα οποία προσαρτώνται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας	
— Πρωτόκολλο (αριθ. 6) περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου (2001) (κείμενο το οποίο αντιγράφεται κατωτέρω)	
— Πρωτόκολλο (αριθ. 7) προσαρτημένο στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στις συνθήκες για την ίδρυση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (1992)	
— Πρωτόκολλο (αριθ. 8) για τον καθορισμό της έδρας των οργάνων και ορισμένων οργανισμών και υπηρεσιών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων καθώς και της Ευρωπόλ (1997)	
— Πρωτόκολλο (αριθ. 9) σχετικά με το ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων στην Ευρωπαϊκή Ένωση (1997)	
— Πρωτόκολλο (αριθ. 10) για τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2001) (κείμενο το οποίο αντιγράφεται κατωτέρω)	

(*) Για το κείμενο των πρωτοκόλλων, τα οποία υιοθετήθηκαν κατά τις Διακυβερνητικές Διασκέψεις πριν από τη Νίκαια, ο αναγνώστης παραπέμπεται στις σελίδες 355 και επόμενες της Συλλογής συνθηκών, τόμος I, μέρος I, Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 1999, ISBN 92-824-1662-7.

Η ΑΥΤΟΥ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΒΕΛΓΩΝ, Η ΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΗΣ ΔΑΝΙΑΣ, Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ, Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, Η ΑΥΤΟΥ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ, Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ, Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, Η ΑΥΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΥΨΗΛΟΤΗΣ Ο ΜΕΓΑΣ ΔΟΥΚΑΣ ΤΟΥ ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟΥ, Η ΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΩΝ ΚΑΤΩ ΧΩΡΩΝ, Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, Η ΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΣ Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΟΥ ΗΝΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΒΟΡΕΙΟΥ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ να προχωρήσουν σε ένα νέο στάδιο της διαδικασίας προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση που άρχισε με τη δημιουργία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ την ιστορική σημασία του τερματισμού της διαίρεσης της ευρωπαϊκής ηπείρου και την ανάγκη να δημιουργηθούν σταθερές βάσεις για τη μελλοντική οικοδόμηση της Ευρώπης,

ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΣ την προσήλωσή τους στις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των θεμελιωδών ελευθεριών, καθώς και του κράτους δικαίου,

ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΣ την προσήλωσή τους στα θεμελιώδη κοινωνικά δικαιώματα, όπως ορίζονται από τον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη που υπογράφηκε στο Τορίνο στις 18 Οκτωβρίου 1961 και τον Κοινοτικό Χάρτη των Θεμελιωδών Κοινωνικών Δικαιωμάτων των Εργαζομένων του 1989,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ βαθύτερες σχέσεις αλληλεγγύης μεταξύ των λαών τους και ταυτόχρονα σεβόμενοι την ιστορία, τον πολιτισμό και τις παραδόσεις τους,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να ενισχύσουν τη δημοκρατική και αποτελεσματική λειτουργία των οργάνων προκειμένου να τους παράσχουν τη δυνατότητα να διεκπεραιώνουν καλύτερα τα καθήκοντα που τους έχουν ανατεθεί, μέσα σε ένα ενιαίο θεσμικό πλαίσιο,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ να επιτύχουν την ενίσχυση και τη σύγκλιση των οικονομιών τους και την ίδρυση οικονομικής και νομισματικής ένωσης, η οποία θα συμπεριλαμβάνει, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας συνθήκης, ένα ενιαίο και σταθερό νόμισμα,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ να προωθήσουν την οικονομική και κοινωνική πρόοδο των λαών τους, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της αειφόρου ανάπτυξης και στα πλαίσια της ολοκλήρωσης της εσωτερικής αγοράς και μιας ενισχυμένης συνοχής, όπως επίσης και της προστασίας του περιβάλλοντος, και να εφαρμόσουν πολιτικές που θα διασφαλίζουν την πρόοδο στον τομέα της οικονομικής ολοκλήρωσης εκ παραλλήλου με την πρόοδο στους άλλους τομείς,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ να θεσπίσουν μια κοινή ιθαγένεια για τους υπηκόους των χωρών τους,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ να εφαρμόσουν μια κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας, που συμπεριλαμβάνει την προοδευτική διαμόρφωση μιας κοινής αμυντικής πολιτικής, η οποία θα μπορούσε να οδηγήσει σε κοινή άμυνα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17, ενισχύοντας έτσι την ευρωπαϊκή ταυτότητα και ανεξαρτησία για την προαγωγή της ειρήνης, της ασφάλειας και της προόδου στην Ευρώπη και ανά την υφήλιο,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ να διευκολύνουν την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, διαφυλάσσοντας ταυτόχρονα την ασφάλεια και την προστασία των λαών τους, με την εγκαθίδρυση ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας συνθήκης,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΙ να συνεχίσουν την πορεία τους προς μια ολοένα στενότερη ένωση των λαών της Ευρώπης, όπου οι αποφάσεις θα λαμβάνονται όσο το δυνατόν πιο κοντά στους πολίτες, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας,

ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ σε μεταγενέστερα στάδια από τα οποία πρέπει να διέλθει η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση ώστε να εξελιχθεί,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΑΝ να ιδρύσουν Ευρωπαϊκή Ένωση, και, προς το σκοπό αυτό, όρισαν πληρεξουσίους:

(ο κατάλογος των πληρεξουσίων δεν αναπαράγεται)

ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ, μετά την ανταλλαγή των πληρεξουσίων εγγράφων τους, που βρέθηκαν εντάξει, συμφώνησαν στις ακόλουθες διατάξεις.

ΤΙΤΛΟΣ Ι

ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Με την παρούσα συνθήκη, τα ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ιδρύουν μεταξύ τους μία ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ, εφεξής καλούμενη «Ένωση».

Η παρούσα συνθήκη διανοίγει νέα φάση στη διαδικασία μιας διαρκώς στενότερης ένωσης των λαών της Ευρώπης, στην οποία οι αποφάσεις λαμβάνονται όσο το δυνατόν πιο ανοικτά και όσο το δυνατόν εγγύτερα στους πολίτες.

Η Ένωση βασίζεται στις Ευρωπαϊκές Κοινοότητες, συμπληρούμενες με τις πολιτικές και τις μορφές συνεργασίας που θεσπίζονται με την παρούσα συνθήκη. Έχει αποστολή να οργανώσει συνεκτικά και αλληλέγγυα τις σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών και των λαών τους.

Άρθρο 2

Η Ένωση θέτει ως στόχους:

- να προωθήσει την οικονομική και κοινωνική πρόοδο και ένα υψηλό επίπεδο απασχόλησης και να επιτύχει ισόρροπη και αειφόρο ανάπτυξη, ιδίως με τη δημιουργία ενός χώρου χωρίς εσωτερικά σύνορα, με την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και με την ίδρυση μιας οικονομικής και νομισματικής ένωσης, η οποία θα περιλάβει, εν καιρώ, ένα ενιαίο νόμισμα, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας συνθήκης,
- να επιβεβαιώσει την ταυτότητά της στη διεθνή σκηνή, ιδίως με την εφαρμογή μιας κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένης της προοδευτικής διαμόρφωσης μιας κοινής αμυντικής πολιτικής, η οποία θα μπορούσε να οδηγήσει σε κοινή άμυνα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17,
- να ενισχύσει την προστασία των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των υπηκόων των κρατών μελών της με τη θέσπιση ιθαγένειας της Ένωσης,

- να διατηρήσει και να αναπτύξει την Ένωση ως χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, μέσα στον οποίο εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων σε συνδυασμό με κατάλληλα μέτρα όσον αφορά τους ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα, το άσυλο, τη μετανάστευση και την πρόληψη και καταστολή της εγκληματικότητας,
- να διατηρήσει στο ακέραιο το κοινοτικό κεκτημένο και να το αναπτύξει με την προοπτική να μελετηθεί κατά πόσον οι πολιτικές και οι μορφές συνεργασίας που καθιερώνονται με την παρούσα συνθήκη θα πρέπει να αναθεωρηθούν, προκειμένου να εξασφαλισθεί η αποτελεσματικότητα των μηχανισμών και των οργάνων της Κοινότητας.

Οι στόχοι της Ένωσης επιτυγχάνονται σύμφωνα με την παρούσα συνθήκη, υπό τους όρους και με το χρονοδιάγραμμα που προβλέπονται σε αυτήν, ενώ συγχρόνως τηρείται η αρχή της επικουρικότητας όπως καθορίζεται στο άρθρο 5 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Άρθρο 3

Η Ένωση διαθέτει ενιαίο θεσμικό πλαίσιο που εξασφαλίζει τη συνέπεια και τη συνέχεια των δράσεων που αναλαμβάνονται για την επίτευξη των στόχων της, ενώ παράλληλα τηρείται και αναπτύσσεται το κοινοτικό κεκτημένο.

Η Ένωση μεριμνά, ειδικότερα, για τη συνοχή του συνόλου της εξωτερικής της δράσης στα πλαίσια των πολιτικών της στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων, της ασφάλειας, της οικονομίας και της ανάπτυξης. Το Συμβούλιο και η Επιτροπή έχουν την ευθύνη να εξασφαλίζουν τη συνοχή αυτή και συνεργάζονται προς τούτο. Εξασφαλίζουν, στα πλαίσια των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, την υλοποίηση αυτών των πολιτικών.

Άρθρο 4

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δίνει στην Ένωση την αναγκαία ώθηση για την ανάπτυξή της και καθορίζει τους γενικούς πολιτικούς προσανατολισμούς της.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συγκεντρώνει τους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων των κρατών μελών καθώς και τον πρόεδρο της Επιτροπής, οι οποίοι επικουρούνται στο έργο τους από τους υπουργούς Εξωτερικών των κρατών μελών και από ένα μέλος της Επιτροπής. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συνέρχεται τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο, υπό την προεδρία του αρχηγού κράτους ή κυβερνήσεως του κράτους μέλους που ασκεί την προεδρία του Συμβουλίου.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, μετά από κάθε σύνοδό του, υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έκθεση, καθώς και ετήσια γραπτή έκθεση σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειώσει η Ένωση.

Άρθρο 5

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, η Επιτροπή, το Δικαστήριο και το Ελεγκτικό Συνέδριο ασκούν τις αρμοδιότητές τους υπό τους όρους και για τους σκοπούς που προβλέπουν, αφενός μεν οι διατάξεις των συνθηκών για την ίδρυση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των μεταγενέστερων συνθηκών και πράξεων που τις τροποποιούν και τις συμπληρώνουν, αφετέρου δε οι άλλες διατάξεις της παρούσας συνθήκης.

Άρθρο 6

1. Η Ένωση βασίζεται στις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας, του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών και του κράτους δικαίου, αρχές οι οποίες είναι κοινές στα κράτη μέλη.

2. Η Ένωση σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως κατοχυρώνονται με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950, και όπως προκύπτουν από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, ως γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου.
3. Η Ένωση σέβεται την εθνική ταυτότητα των κρατών μελών της.
4. Η Ένωση διαθέτει τα μέσα που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων της και για την επιτυχή εφαρμογή των πολιτικών της.

Άρθρο 7 (*)

1. Το Συμβούλιο δύναται, βάσει αιτιολογημένης προτάσεως του ενός τρίτου των κρατών μελών, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή της Επιτροπής, αποφασίζοντας με την πλειοψηφία των τεσσάρων πέμπτων των μελών του και κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, να διαπιστώσει την ύπαρξη σαφούς κινδύνου σοβαρής παραβίασης από κράτος μέλος αρχών που μνημονεύονται στο άρθρο 6 παράγραφος 1, και να του απευθύνει κατάλληλες συστάσεις. Το Συμβούλιο, προτού προβεί στη διαπίστωση αυτή, ακούει το εν λόγω κράτος μέλος και δύναται, αποφασίζοντας με την ίδια διαδικασία, να ζητήσει από ανεξάρτητες προσωπικότητες να υποβάλουν εντός εύλογης προθεσμίας έκθεση για την κατάσταση στο εν λόγω κράτος μέλος.

Το Συμβούλιο επαληθεύει τακτικά ότι εξακολουθούν να ισχύουν οι λόγοι που οδήγησαν στη διαπίστωση αυτή.

2. Το Συμβούλιο, συνεργόμενο υπό τη σύνθεση αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων, αποφασίζοντας ομόφωνα μετά από πρόταση του ενός τρίτου των κρατών μελών ή της Επιτροπής και αφού λάβει τη σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, δύναται να διαπιστώσει την ύπαρξη σοβαρής και διαρκούς παραβίασης από κράτος μέλος αρχών που μνημονεύονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 6, αφού καλέσει την κυβέρνηση του εν λόγω κράτους μέλους να υποβάλει τις παρατηρήσεις της.

3. Εφόσον γίνει η αναφερόμενη στην παράγραφο 2 διαπίστωση, το Συμβούλιο δύναται να αποφασίσει, με ειδική πλειοψηφία, την αναστολή ορισμένων δικαιωμάτων τα οποία απορρέουν από την εφαρμογή της παρούσας συνθήκης ως προς το εν λόγω κράτος μέλος, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων ψήφου του αντιπροσώπου της κυβέρνησης αυτού του κράτους μέλους στο Συμβούλιο. Ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, το Συμβούλιο λαμβάνει υπόψη τις πιθανές συνέπειες μιας τέτοιας αναστολής στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις φυσικών και νομικών προσώπων.

Οι υποχρεώσεις του εν λόγω κράτους μέλους, δυνάμει της παρούσας συνθήκης, εξακολουθούν εντούτοις να δεσμεύουν αυτό το κράτος μέλος.

4. Το Συμβούλιο δύναται να αποφασίσει, εν συνεχεία, με ειδική πλειοψηφία, να μεταβάλει ή να ανακαλέσει μέτρα που έχουν ληφθεί σύμφωνα με την παράγραφο 3, ανάλογα με τις μεταβολές της καταστάσεως, η οποία οδήγησε στην επιβολή τους.

5. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, το Συμβούλιο αποφασίζει χωρίς να λαμβάνει υπόψη την ψήφο του αντιπροσώπου της κυβέρνησης του εν λόγω κράτους μέλους. Αποχές παρόντων ή αντιπροσωπευομένων μελών δεν εμποδίζουν τη θέσπιση αποφάσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 2. Ως ειδική πλειοψηφία ορίζεται η αυτή αναλογία των σταθμισμένων ψήφων των αφορώμενων μελών του Συμβουλίου, όπως καθορίζεται στο άρθρο 205 παράγραφος 2 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

Η παρούσα παράγραφος ισχύει και στην περίπτωση κατά την οποία δικαιώματα ψήφου έχουν ανασταλεί σύμφωνα με την παράγραφο 3.

6. Για τους σκοπούς των παραγράφων 1 και 2, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφασίζει με πλειοψηφία δύο τρίτων των ψηφισάντων, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν την πλειοψηφία των μελών του.

ΤΙΤΛΟΣ II

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΕΝΩΣΕΙ ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Άρθρο 8

(δεν αντιγράφεται)

ΤΙΤΛΟΣ III

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΑΝΘΡΑΚΑ ΚΑΙ ΧΑΛΥΒΑ

Άρθρο 9

(δεν αντιγράφεται)

ΤΙΤΛΟΣ IV

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Άρθρο 10

(δεν αντιγράφεται)

ΤΙΤΛΟΣ V

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΜΙΑ ΚΟΙΝΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Άρθρο 11

1. Η Ένωση καθορίζει και εφαρμόζει μια κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας η οποία καλύπτει όλους τους τομείς της εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας και της οποίας στόχοι είναι:

- η διαφύλαξη των κοινών αξιών, των θεμελιωδών συμφερόντων, της ανεξαρτησίας και της ακεραιότητας της Ένωσης σύμφωνα με τις αρχές του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών,
- η ενίσχυση της ασφαλείας της Ένωσης υπό όλες τις μορφές της,

- η διατήρηση της ειρήνης και η ενίσχυση της διεθνούς ασφαλείας, σύμφωνα με τις αρχές του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, καθώς και σύμφωνα με τις αρχές της Τελικής Πράξης του Ελσίνκι και τους στόχους του Χάρτη των Παρισίων, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που αφορούν τα εξωτερικά σύνορα,
- η προώθηση της διεθνούς συνεργασίας,
- η ανάπτυξη και η εδραίωση της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου, καθώς και ο σεβασμός των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών.

2. Τα κράτη μέλη υποστηρίζουν ενεργά και ανεπιφυλάκτως την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας της Ένωσης, με πνεύμα πίστης και αμοιβαίας αλληλεγγύης.

Τα κράτη μέλη εργάζονται ομού για την ενίσχυση και ανάπτυξη της αμοιβαίας πολιτικής τους αλληλεγγύης. Απέχουν από κάθε δράση αντίθετη προς τα συμφέροντα της Ένωσης ή ικανή να θίξει την αποτελεσματικότητά της ως συνεκτικής δύναμης στις διεθνείς σχέσεις.

Το Συμβούλιο μεριμνά για την τήρηση αυτών των αρχών.

Άρθρο 12

Η Ένωση επιδιώκει τους στόχους που καθορίζονται στο άρθρο 11:

- καθορίζοντας τις αρχές και τους γενικούς προσανατολισμούς για την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας,
- αποφασίζοντας για κοινές στρατηγικές,
- υιοθετώντας κοινές δράσεις,
- υιοθετώντας κοινές θέσεις,
- ενισχύοντας τη συστηματική συνεργασία μεταξύ κρατών μελών για την άσκηση της πολιτικής τους.

Άρθρο 13

1. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καθορίζει τις αρχές και τους γενικούς προσανατολισμούς της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, συμπεριλαμβανομένων των θεμάτων που έχουν συνέπειες στην άμυνα.

2. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίζει για κοινές στρατηγικές οι οποίες θα εφαρμόζονται από την Ένωση, στους τομείς στους οποίους τα κράτη μέλη έχουν σημαντικά κοινά συμφέροντα.

Οι κοινές στρατηγικές καθορίζουν τους στόχους τους, τη διάρκειά τους και τα μέσα που πρέπει να παρέχονται από την Ένωση και τα κράτη μέλη.

3. Το Συμβούλιο λαμβάνει τις απαραίτητες αποφάσεις για τον καθορισμό και την εφαρμογή της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας βάσει των γενικών προσανατολισμών που καθορίζει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Το Συμβούλιο συνιστά κοινές στρατηγικές στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και τις εφαρμόζει, ιδίως υιοθετώντας κοινές δράσεις και κοινές θέσεις.

Το Συμβούλιο μεριμνά για την ενότητα, τη συνοχή και την αποτελεσματικότητα της δράσης της Ένωσης.

Άρθρο 14

1. Το Συμβούλιο υιοθετεί κοινές δράσεις. Οι κοινές δράσεις αντιμετωπίζουν ειδικές καταστάσεις όταν κρίνεται ότι απαιτείται επιχειρησιακή δράση εκ μέρους της Ένωσης. Προσδιορίζουν τους στόχους τους, το πεδίο εφαρμογής τους, τα μέσα που πρέπει να τεθούν στη διάθεση της Ένωσης, τις προϋποθέσεις εφαρμογής τους και, εφόσον είναι απαραίτητο, τη διάρκειά τους.
2. Σε περίπτωση αλλαγής των περιστάσεων με σαφή επίπτωση στο θέμα το οποίο αποτελεί αντικείμενο κοινής δράσης, το Συμβούλιο αναθεωρεί τις αρχές και τους στόχους αυτής της δράσης και λαμβάνει τις αναγκαίες αποφάσεις. Η κοινή δράση εξακολουθεί να ισχύει ενόσω το Συμβούλιο δεν έχει αποφασίσει.
3. Οι κοινές δράσεις δεσμεύουν τα κράτη μέλη όσον αφορά τις θέσεις που υιοθετούν και τη διεξαγωγή της δράσης τους.
4. Το Συμβούλιο μπορεί να ζητήσει από την Επιτροπή να του υποβάλει οιοσδήποτε προτάσεις ενδείκνυται όσον αφορά την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας για να εξασφαλίσει την εφαρμογή μιας κοινής δράσης.
5. Κάθε θέση ή δράση κατ' ιδίαν κράτους μέλους η οποία σχεδιάζεται στα πλαίσια κοινής δράσης, γνωστοποιείται μέσα σε προθεσμίες οι οποίες επιτρέπουν, εάν είναι αναγκαίο, προηγούμενη συνεννόηση στα πλαίσια του Συμβουλίου. Η υποχρέωση της προηγούμενης ενημέρωσης δεν εφαρμόζεται στα μέτρα που αποτελούν απλή μεταφορά, σε εθνικό επίπεδο, των αποφάσεων του Συμβουλίου.
6. Σε περίπτωση επιτακτικής ανάγκης που οφείλεται σε μεταβολή της κατάστασης και ελλείψει αποφάσεως του Συμβουλίου, τα κράτη μέλη μπορούν να λάβουν, επείγοντως, τα μέτρα που επιβάλλονται στα πλαίσια των γενικών στόχων της κοινής δράσης. Το αφορώμενο κράτος μέλος ενημερώνει αμέσως το Συμβούλιο για τα ληφθέντα μέτρα.
7. Σε περίπτωση σοβαρών δυσχερειών κατά την εφαρμογή μιας κοινής δράσης, ένα κράτος μέλος προσφεύγει στο Συμβούλιο το οποίο τις συζητά και αναζητεί τις κατάλληλες λύσεις. Οι λύσεις αυτές δεν μπορούν να αντιβαίνουν προς τους στόχους της κοινής δράσης ούτε να βλάπτουν την αποτελεσματικότητά της.

Άρθρο 15

Το Συμβούλιο υιοθετεί κοινές θέσεις. Οι κοινές θέσεις καθορίζουν τη στάση της Ένωσης επί συγκεκριμένου ζητήματος γεωγραφικής ή θεματικής φύσεως. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι εθνικές τους πολιτικές να συνάδουν προς τις κοινές θέσεις.

Άρθρο 16

Τα κράτη μέλη αλληλοενημερώνονται και συνεννοούνται μεταξύ τους στα πλαίσια του Συμβουλίου για κάθε ζήτημα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας που παρουσιάζει γενικό ενδιαφέρον, ώστε να εξασφαλιζται ότι η επιρροή της Ένωσης ασκείται με τον αποτελεσματικότερο τρόπο μέσω συντονισμένης και συγκλίνουσας δράσης.

Άρθρο 17 (*)

1. Η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας περιλαμβάνει το σύνολο των θεμάτων που αφορούν την ασφάλεια της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της προοδευτικής διαμόρφωσης κοινής αμυντικής πολιτικής, η οποία ενδέχεται να οδηγήσει σε κοινή άμυνα, εφόσον το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το αποφασίσει. Στην περίπτωση αυτή, συστήνει στα κράτη μέλη την υιοθέτηση μιας τέτοιας απόφασης, σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.

Η πολιτική της Ένωσης κατά την έννοια του παρόντος άρθρου δεν θίγει την ιδιαιτερότητα της πολιτικής ασφαλείας και άμυνας ορισμένων κρατών μελών και σέβεται τις υποχρεώσεις που απορρέουν για ορισμένα κράτη μέλη τα οποία θεωρούν ότι η κοινή τους άμυνα υλοποιείται στα πλαίσια της Οργάνωσης της Συνθήκης του Βορείου Ατλαντικού (ΝΑΤΟ), δυνάμει της συνθήκης του Βορείου Ατλαντικού, και συμβιβάζεται με την κοινή πολιτική ασφαλείας και άμυνας που διαμορφώνεται μέσα στο πλαίσιο αυτό.

Η προοδευτική διαμόρφωση κοινής αμυντικής πολιτικής υποστηρίζεται, όπως τα κράτη μέλη το κρίνουν πρόσφορο, με τη συνεργασία τους στον τομέα των εξοπλισμών.

2. Τα θέματα τα οποία μνημονεύει το παρόν άρθρο περιλαμβάνουν τις ανθρωπιστικές αποστολές και τις αποστολές διάσωσης, τις αποστολές της διατήρησης της ειρήνης, της επέμβασης μαχίμων δυνάμεων στη διαχείριση των κρίσεων, καθώς και την αποκατάσταση της ειρήνης.

3. Οι αναφερόμενες στο παρόν άρθρο αποφάσεις που έχουν συνέπειες στον τομέα της άμυνας, λαμβάνονται με την επιφύλαξη των πολιτικών και των υποχρεώσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 δεύτερο εδάφιο.

4. Το παρόν άρθρο δεν εμποδίζει την ανάπτυξη στενότερης συνεργασίας μεταξύ δύο ή περισσότερων κρατών μελών, σε διμερές επίπεδο, στα πλαίσια της Δυτικοευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) και του ΝΑΤΟ, στο βαθμό που αυτή η συνεργασία δεν αντιβαίνει στη συνεργασία που προβλέπεται στον παρόντα τίτλο ούτε την εμποδίζει.

5. Για την προώθηση των στόχων του παρόντος άρθρου, οι διατάξεις του θα επανεξεταστούν σύμφωνα με το άρθρο 48.

Άρθρο 18

1. Η Προεδρία εκπροσωπεί την Ένωση στα θέματα που υπάγονται στην κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας.

2. Η Προεδρία έχει την ευθύνη της εφαρμογής των αποφάσεων που λαμβάνονται δυνάμει του παρόντος τίτλου· μ' αυτή της την ιδιότητα εκφράζει καταρχήν τη θέση της Ένωσης στους διεθνείς οργανισμούς και στις διεθνείς διασκέψεις.

3. Η Προεδρία επικουρείται από τον γενικό γραμματέα του Συμβουλίου, ο οποίος ασκεί τα καθήκοντα του ύπατου εκπροσώπου για την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας.

4. Η Επιτροπή συμπράττει πλήρως στα καθήκοντα που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2. Η Προεδρία επικουρείται εάν είναι αναγκαίο στα καθήκοντα αυτά από το κράτος μέλος που θα ασκήσει την επόμενη Προεδρία.

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

5. Το Συμβούλιο δύναται, όταν το κρίνει απαραίτητο, να διορίζει ειδικό εντεταλμένο για συγκεκριμένα θέματα πολιτικής.

Άρθρο 19

1. Τα κράτη μέλη συντονίζουν τη δράση τους στα πλαίσια των διεθνών οργανισμών και στις διεθνείς διασκέψεις και υποστηρίζουν, στα πλαίσια αυτά, τις κοινές θέσεις.

Στους διεθνείς οργανισμούς και στις διεθνείς διασκέψεις στις οποίες δεν συμμετέχουν όλα τα κράτη μέλη, τα κράτη που συμμετέχουν υποστηρίζουν τις κοινές θέσεις.

2. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1 και του άρθρου 14 παράγραφος 3, τα κράτη μέλη που εκπροσωπούνται σε διεθνείς οργανισμούς ή διεθνείς διασκέψεις όπου δεν συμμετέχουν όλα τα κράτη μέλη, τηρούν ενήμερα τα κράτη μέλη που δεν συμμετέχουν για κάθε ζήτημα κοινού ενδιαφέροντος.

Όσα κράτη μέλη είναι επίσης μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών θα συνεννοούνται μεταξύ τους και θα τηρούν πλήρως ενήμερα τα άλλα κράτη μέλη. Όσα κράτη μέλη είναι μόνιμα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας φροντίζουν, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, να υπερασπίζονται τις θέσεις και τα συμφέροντα της Ένωσης, με την επιφύλαξη των ευθυνών τους δυνάμει των διατάξεων του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

Άρθρο 20

Οι διπλωματικές και προξενικές αποστολές των κρατών μελών και οι αντιπροσωπείες της Επιτροπής σε τρίτες χώρες και σε διεθνείς διασκέψεις, καθώς και οι αντιπροσωπείες τους σε διεθνείς οργανισμούς, συνεργάζονται προκειμένου να εξασφαλιστεί η τήρηση και η εφαρμογή των κοινών θέσεων και των κοινών δράσεων που έχει υιοθετήσει το Συμβούλιο.

Οι ανωτέρω εντείνουν τη συνεργασία τους ανταλλάσσοντας πληροφορίες, προβαίνοντας σε κοινές αξιολογήσεις και συμβάλλοντας στην εφαρμογή των διατάξεων που αναφέρονται στο άρθρο 20 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Άρθρο 21

Η Προεδρία ζητά τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου όσον αφορά τις κύριες πτυχές και τις βασικές επιλογές της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας και μεριμνά ώστε να λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι απόψεις του. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενημερώνεται τακτικά από την Προεδρία και την Επιτροπή για τις εξελίξεις της εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας της Ένωσης.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να απευθύνει ερωτήσεις ή να διατυπώνει συστάσεις προς το Συμβούλιο. Διεξάγει κάθε χρόνο συζήτηση για την πρόοδο που έχει σημειωθεί στην εφαρμογή της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας.

Άρθρο 22

1. Κάθε κράτος μέλος ή η Επιτροπή μπορούν να προσφεύγουν στο Συμβούλιο για κάθε θέμα που αφορά την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας και να υποβάλλουν προτάσεις στο Συμβούλιο.

2. Στις περιπτώσεις που απαιτείται ταχεία λήψη απόφασης, η Προεδρία συγκαλεί, είτε αυτεπαγγέλτως είτε μετά από σχετική αίτηση της Επιτροπής ή ενός κράτους μέλους, έκτακτη σύνοδο του Συμβουλίου, εντός προθεσμίας σαράντα οκτώ ωρών ή, σε περίπτωση απόλυτης ανάγκης, εντός βραχύτερου διαστήματος.

Άρθρο 23 (*)

1. Οι αποφάσεις δυνάμει του παρόντος τίτλου λαμβάνονται ομοφώνως από το Συμβούλιο. Οι αποχές μελών τα οποία είναι παρόντα ή αντιπροσωπεύονται δεν εμποδίζουν την θέσπιση αυτών των αποφάσεων.

Σε περίπτωση αποχής κατά τη διεξαγωγή ψηφοφορίας, ένα μέλος του Συμβουλίου δύναται να συνοδεύσει την αποχή του με τυπική δήλωση, σύμφωνα με το παρόν εδάφιο. Σ' αυτή την περίπτωση, δεν υποχρεούται να εφαρμόσει την απόφαση, αλλά αποδέχεται ότι η απόφαση δεσμεύει την Ένωση. Εκφράζοντας πνεύμα αμοιβαίας αλληλεγγύης, το εν λόγω κράτος μέλος απέχει από οποιαδήποτε δράση, η οποία ενδέχεται να αντιτίθεται ή να εμποδίζει τη δράση της Ένωσης που βασίζεται σ' αυτή την απόφαση, ενώ τα άλλα κράτη μέλη σέβονται τη θέση του. Εάν τα μέλη του Συμβουλίου που συνόδευσαν την αποχή τους με τέτοια δήλωση αντιπροσωπεύουν πλέον του ενός τρίτου των ψήφων που σταθμίζονται σύμφωνα με το άρθρο 205 παράγραφος 2 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η απόφαση δεν υιοθετείται.

2. Κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις της παραγράφου 1, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία:

- όταν υιοθετεί κοινές δράσεις, κοινές θέσεις ή λαμβάνει οποιαδήποτε άλλη απόφαση βάσει κοινής στρατηγικής,
- όταν υιοθετεί απόφαση που προβλέπει την εφαρμογή κοινής δράσης ή κοινής θέσης,
- όταν διορίζει ειδικό εντεταλμένο σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 5.

Αν μέλος του Συμβουλίου δηλώσει ότι, για σημαντικούς και δεδηλωμένους λόγους εθνικής πολιτικής, προτίθεται να αντιταχθεί στην θέσπιση απόφασης η οποία πρόκειται να ληφθεί με ειδική πλειοψηφία, δεν διεξάγεται ψηφοφορία. Το Συμβούλιο δύναται, με ειδική πλειοψηφία, να ζητήσει την παραπομπή του θέματος στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ώστε να ληφθεί ομοφώνως απόφαση.

Οι ψήφοι των μελών του Συμβουλίου σταθμίζονται σύμφωνα με το άρθρο 205 παράγραφος 2 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Για την θέσπισή τους, οι αποφάσεις απαιτούν τουλάχιστον 62 ψήφους υπέρ, που περιλαμβάνουν τις ψήφους τουλάχιστον δέκα μελών (**).

Η παρούσα παράγραφος δεν ισχύει για αποφάσεις με στρατιωτικές συνέπειες ή με συνέπειες στην άμυνα.

3. Όσον αφορά τα διαδικαστικά θέματα, το Συμβούλιο αποφασίζει με την πλειοψηφία των μελών του.

Άρθρο 24 (*)

1. Όταν είναι αναγκαίο να συναφθεί συμφωνία με ένα ή περισσότερα κράτη ή διεθνείς οργανισμούς κατ'εφαρμογή του παρόντος τίτλου, το Συμβούλιο δύναται να εξουσιοδοτήσει την Προεδρία, επικουρούμενη, κατά περίπτωση, από την Επιτροπή, να αρχίσει εν προκειμένω διαπραγματεύσεις. Οι συμφωνίες αυτές συνάπτονται από το Συμβούλιο μετά από σύσταση της Προεδρίας.

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

(**) Αυτό το εδάφιο θα τροποποιηθεί, από την 1η Ιανουαρίου 2005, σύμφωνα με το πρωτόκολλο για τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλέπε παράρτημα).

2. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομοφώνως όταν η συμφωνία αφορά θέμα ως προς το οποίο απαιτείται ομοφωνία για τη λήψη εσωτερικών αποφάσεων.
3. Όταν η συμφωνία αποσκοπεί να θέσει σε εφαρμογή κοινή δράση ή κοινή θέση, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία σύμφωνα με το άρθρο 23 παράγραφος 2.
4. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και σε θέματα που εμπίπτουν στον τίτλο VI. Όταν η συμφωνία αφορά θέμα ως προς το οποίο απαιτείται ειδική πλειοψηφία για τη λήψη εσωτερικών αποφάσεων ή μέτρων, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία σύμφωνα με το άρθρο 34 παράγραφος 3.
5. Ένα κράτος μέλος του οποίου ο αντιπρόσωπος δηλώνει στο Συμβούλιο ότι στο κράτος του πρέπει να πληρωθούν συγκεκριμένες συνταγματικές επιταγές, δεν δεσμεύεται από τη συμφωνία αυτή. Τα άλλα μέλη του Συμβουλίου μπορεί να συμφωνήσουν ότι η συμφωνία θα εφαρμοσθεί εντούτοις προσωρινά.
6. Οι συμφωνίες που συνάπτονται σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο παρόν άρθρο δεσμεύουν τα όργανα της Ένωσης.

Άρθρο 25 (*)

Με την επιφύλαξη του άρθρου 207 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, μια επιτροπή πολιτικής και ασφαλείας παρακολουθεί τη διεθνή κατάσταση στους τομείς που εμπίπτουν στην κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας και συμβάλλει στον καθορισμό των πολιτικών διατυπώνοντας γνώμες απευθυνόμενες στο Συμβούλιο, είτε μετά από αίτηση του Συμβουλίου είτε με δική της πρωτοβουλία. Η εν λόγω επιτροπή εποπτεύει επίσης την εφαρμογή των συμπεφωνημένων πολιτικών, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Προεδρίας και της Επιτροπής.

Στα πλαίσια του παρόντος τίτλου, η εν λόγω επιτροπή ασκεί, υπό την ευθύνη του Συμβουλίου, τον πολιτικό έλεγχο και τη στρατηγική διεύθυνση των επιχειρήσεων διαχείρισης κρίσεων.

Το Συμβούλιο δύναται, για τους σκοπούς των επιχειρήσεων διαχείρισης κρίσεων και για τη διάρκειά τους, όπως προσδιορίζονται από το Συμβούλιο, να εξουσιοδοτεί την εν λόγω επιτροπή να λαμβάνει τις προσήκουσες αποφάσεις που αφορούν τον πολιτικό έλεγχο και τη στρατηγική διεύθυνση της επιχείρησης, υπό την επιφύλαξη του άρθρου 47.

Άρθρο 26

Ο γενικός γραμματέας του Συμβουλίου, ύπατος εκπρόσωπος για την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας, επικουρεί το Συμβούλιο σε θέματα που υπάγονται στην κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας, συμβάλλοντας ιδίως στη διατύπωση, την προπαρασκευή και την εφαρμογή αποφάσεων πολιτικής, και, όπου απαιτείται, ενεργώντας εξ ονόματος του Συμβουλίου κατ' αίτηση της Προεδρίας, διεξάγοντας πολιτικό διάλογο με τρίτους.

Άρθρο 27

Η Επιτροπή συμπράττει πλήρως στις εργασίες του τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας.

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

Άρθρο 27 Α (*)

1. Η ενισχυμένη συνεργασία σε έναν από τους τομείς που αναφέρονται στον παρόντα τίτλο σκοπό έχει να διαφυλάξει τις αξίες και να υπηρετήσει τα συμφέροντα της Ένωσης στο σύνολό της, εδραιώνοντας την ταυτότητά της ως συνεκτικής δύναμης στη διεθνή σκηνή. Μια τέτοια συνεργασία σέβεται:

- τις αρχές, τους στόχους, τους γενικούς προσανατολισμούς και τη συνοχή της εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, καθώς και τις αποφάσεις οι οποίες λαμβάνονται στο πλαίσιο αυτής της πολιτικής,
- τις αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και
- τη συνοχή μεταξύ του συνόλου των πολιτικών της Ένωσης και της εξωτερικής δράσης της.

2. Τα άρθρα 11 έως 27 και τα άρθρα 27 Β έως 28 εφαρμόζονται στην ενισχυμένη συνεργασία, η οποία προβλέπεται στο παρόν άρθρο, εκτός αν άλλως ορίζεται στο άρθρο 27 Γ και στα άρθρα 43 έως 45.

Άρθρο 27 Β (*)

Η ενισχυμένη συνεργασία δυνάμει του παρόντος τίτλου αφορά την εφαρμογή κοινής δράσης ή κοινής θέσης. Δεν μπορεί να αφορά θέματα που έχουν στρατιωτικές συνέπειες ή συνέπειες στον τομέα της άμυνας.

Άρθρο 27 Γ (*)

Τα κράτη μέλη τα οποία προτίθενται να καθιερώσουν μεταξύ τους ενισχυμένη συνεργασία βάσει του άρθρου 27 Β απευθύνουν σχετική αίτηση προς το Συμβούλιο.

Η αίτηση διαβιβάζεται στην Επιτροπή και, προς ενημέρωση, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η Επιτροπή δίνει τη γνώμη της, ιδίως σχετικά με τη συνοχή της σχεδιαζόμενης ενισχυμένης συνεργασίας με τις πολιτικές της Ένωσης. Η εξουσιοδότηση παρέχεται από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει, σύμφωνα με το άρθρο 23 παράγραφος 2 δεύτερο και τρίτο εδάφιο, τηρουμένων των άρθρων 43 έως 45.

Άρθρο 27 Δ (*)

Με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Προεδρίας και της Επιτροπής, ο γενικός γραμματέας του Συμβουλίου, ύπατος εκπρόσωπος για θέματα κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, μεριμνά ιδίως ώστε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και όλα τα μέλη του Συμβουλίου να ενημερώνονται πλήρως σχετικά με την εφαρμογή της ενισχυμένης συνεργασίας στον τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας.

Άρθρο 27 Ε (*)

Κάθε κράτος μέλος, το οποίο επιθυμεί να συμμετάσχει σε ενισχυμένη συνεργασία, η οποία καθιερώνεται βάσει του άρθρου 27 Γ, κοινοποιεί την πρόθεσή του στο Συμβούλιο και ενημερώνει την Επιτροπή. Η Επιτροπή διαβιβάζει γνώμη στο Συμβούλιο, εντός προθεσμίας τριών μηνών από την ημερομηνία παραλαβής της κοινοποίησης. Εντός προθεσμίας τεσσάρων μηνών από την ημερομηνία παραλαβής της κοινοποίησης, το Συμβούλιο αποφασίζει σχετικά με το αίτημα καθώς και σχετικά με ενδεχόμενες ειδικές διατάξεις που τυχόν κρίνει αναγκαίες. Η απόφαση λογίζεται εγκριθείσα, εκτός αν το Συμβούλιο, με ειδική πλειοψηφία, αποφασίσει, εντός της ίδιας προθεσμίας να παραμείνει εκκρεμές το αίτημα· στην περίπτωση αυτή, το Συμβούλιο αιτιολογεί την απόφασή του και τάσσει προθεσμία για την επανεξέτασή της.

(*) Άρθρο το οποίο παρεμβάλλεται από τη συνθήκη της Νίκαιας.

Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία. Ως ειδική πλειοψηφία ορίζεται η αυτή αναλογία των σταθμισμένων ψήφων και η αυτή αναλογία του αριθμού των αφορωμένων μελών του Συμβουλίου, όπως καθορίζονται στο άρθρο 23 παράγραφος 2 τρίτο εδάφιο.

Άρθρο 28

1. Τα άρθρα 189, 190, 196 έως 199, 203, 204, 206 έως 209, 213 έως 219, 255 και 290 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, εφαρμόζονται στις διατάξεις σχετικά με τους τομείς που αποτελούν το αντικείμενο του παρόντος τίτλου.

2. Οι διοικητικές δαπάνες τις οποίες συνεπάγονται για τα όργανα οι διατάξεις σχετικά με τους τομείς που αποτελούν το αντικείμενο του παρόντος τίτλου, βαρύνουν τον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

3. Οι λειτουργικές δαπάνες τις οποίες συνεπάγεται η εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων, βαρύνουν επίσης τον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, πλην των δαπανών που οφείλονται σε ενέργειες που έχουν στρατιωτικές συνέπειες ή συνέπειες στην άμυνα και των περιπτώσεων όπου το Συμβούλιο λαμβάνει ομόφωνα διαφορετική απόφαση.

Στις περιπτώσεις που οι δαπάνες δεν καταλογίζονται στον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, αυτές βαρύνουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με την κλειδα ακαθάριστου εθνικού προϊόντος, εκτός εάν το Συμβούλιο λάβει ομόφωνα διαφορετική απόφαση. Όσον αφορά τις δαπάνες που οφείλονται σε ενέργειες που έχουν στρατιωτικές συνέπειες ή συνέπειες στην άμυνα, τα κράτη μέλη οι αντιπρόσωποι των οποίων στο Συμβούλιο, προέβησαν σε τυπική δήλωση δυνάμει του άρθρου 23 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο, δεν υποχρεούνται να συμβάλουν στην χρηματοδότησή τους.

4. Στις δαπάνες που βαρύνουν τον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εφαρμόζεται η διαδικασία του προϋπολογισμού που ορίζεται στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

ΤΙΤΛΟΣ VI

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Άρθρο 29 (*)

Με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, στόχος της Ένωσης είναι να παρέχει στους πολίτες υψηλό επίπεδο προστασίας εντός ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, με την ανάπτυξη από κοινού δράσης μεταξύ των κρατών μελών στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, και με την πρόληψη και την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας.

Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται με την πρόληψη και την καταπολέμηση της εγκληματικότητας, οργανωμένης ή μη, ιδίως της τρομοκρατίας, της εμπορίας ανθρώπων και των εγκλημάτων κατά παιδιών, της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών και όπλων, της δωροδοκίας και της απάτης, μέσω:

— στενότερης συνεργασίας μεταξύ αστυνομικών δυνάμεων, τελωνειακών και άλλων αρμοδίων αρχών στα κράτη μέλη, τόσο απ' ευθείας όσο και μέσω της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (Ευρωπόλ), σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 30 και 32,

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

- στενότερης συνεργασίας μεταξύ δικαστικών και άλλων αρμοδίων αρχών των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας μέσω της Ευρωπαϊκής Μονάδας Δικαστικής Συνεργασίας (Eurojust), σύμφωνα με τα άρθρα 31 και 32,
- προσέγγισης, όπου είναι αναγκαίο, των κανόνων σε ποινικές υποθέσεις στα κράτη μέλη, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 31 στοιχείο ε).

Άρθρο 30

1. Η από κοινού δράση στον τομέα της αστυνομικής συνεργασίας περιλαμβάνει:
 - α) την επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων αρχών, συμπεριλαμβανομένων των αστυνομικών, τελωνειακών και άλλων ειδικών υπηρεσιών επιβολής του νόμου των κρατών μελών, σε σχέση με την πρόληψη, την εξακρίβωση και τη διερεύνηση αξιόποινων πράξεων·
 - β) τη συλλογή, αποθήκευση, επεξεργασία, ανάλυση και ανταλλαγή σχετικών πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που κατέχουν οι υπηρεσίες επιβολής του νόμου για αναφορές ως προς τις καταχωρήσεις ύποπτων οικονομικών συναλλαγών, ιδίως μέσω της Ευρωπόλ, υπό την επιφύλαξη των κατάλληλων διατάξεων για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα·
 - γ) συνεργασία και κοινές πρωτοβουλίες για την κατάρτιση, την ανταλλαγή αξιωματικών-συνδέσμων, την απόσπαση υπαλλήλων, τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού και την εγκληματολογική έρευνα·
 - δ) την κοινή αξιολόγηση ιδιαίτερων τεχνικών έρευνας σε σχέση με την εξακρίβωση σοβαρών μορφών οργανωμένης εγκληματικότητας.
2. Το Συμβούλιο προωθεί τη συνεργασία μέσω της Ευρωπόλ, ειδικότερα δε, εντός πέντε ετών από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της συνθήκης του Άμστερνταμ:
 - α) παρέχει τη δυνατότητα στην Ευρωπόλ να διευκολύνει και να υποστηρίζει την προετοιμασία, και να ενθαρρύνει το συντονισμό και τη διεξαγωγή ειδικών δράσεων έρευνας από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρησιακών δράσεων κοινών ομάδων, οι οποίες περιλαμβάνουν εκπροσώπους της Ευρωπόλ, ως υποστήριξη·
 - β) θεσπίζει μέτρα που επιτρέπουν στην Ευρωπόλ να ζητεί από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών να διενεργούν και να συντονίζουν τις έρευνες τους για συγκεκριμένες υποθέσεις και να αναπτύσσει ειδική εμπειρία, η οποία μπορεί να τεθεί στη διάθεση των κρατών μελών και να τα συνδράμει κατά την έρευνα υποθέσεων οργανωμένης εγκληματικότητας·
 - γ) ευνοεί την καθιέρωση επαφών μεταξύ εισαγγελικών/ανακριτικών υπαλλήλων ειδικών στην καταπολέμηση της οργανωμένης εγκληματικότητας, σε στενή συνεργασία με την Ευρωπόλ·
 - δ) εγκαθιδρύει δίκτυο έρευνας, τεκμηρίωσης και στατιστικής σχετικά με τη διασυνοριακή εγκληματικότητα.

Άρθρο 31 (*)

1. Η από κοινού δράση για τη δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τα εξής:

- α) διευκόλυνση και επιτάχυνση της συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων υπουργείων και των δικαστικών αρχών ή αντίστοιχων αρμόδιων αρχών των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας, όταν ενδείκνυται, μέσω της Eurojust, σε σχέση με τη διεξαγωγή δικών και την εκτέλεση αποφάσεων·
- β) διευκόλυνση της έκδοσης μεταξύ των κρατών μελών·
- γ) εξασφάλιση της συμβατότητας των κανόνων που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη, στο βαθμό που είναι αναγκαίο, για τη βελτίωση της εν λόγω συνεργασίας·
- δ) πρόληψη των συγκρούσεων δικαιοδοσίας μεταξύ κρατών μελών·
- ε) προοδευτική θέσπιση μέτρων για τον καθορισμό ελάχιστων κανόνων ως προς τα στοιχεία της αντικειμενικής υποστάσεως των αξιόποινων πράξεων και τις ποινές στους τομείς της οργανωμένης εγκληματικότητας, της τρομοκρατίας και της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών.

2. Το Συμβούλιο ενθαρρύνει τη συνεργασία μέσω της Eurojust ως εξής:

- α) επιτρέπει στην Eurojust να συμβάλλει στον αποτελεσματικό συντονισμό μεταξύ των εθνικών διωκτικών αρχών των κρατών μελών·
- β) ευνοεί τη συμμετοχή της Eurojust στις έρευνες σχετικά με θέματα σοβαρής διασυνοριακής εγκληματικότητας, ιδίως σε περίπτωση οργανωμένης εγκληματικότητας, λαμβανομένων μεταξύ άλλων υπόψη των αναλύσεων που πραγματοποιεί η Ευρωπόλ·
- γ) διευκολύνει τη στενή συνεργασία της Eurojust με το ευρωπαϊκό δικαστικό δίκτυο, ιδίως προκειμένου να διευκολύνεται η εκτέλεση αιτήσεων δικαστικής συνδρομής και αιτήσεων έκδοσης.

Άρθρο 32

Το Συμβούλιο καθορίζει τις προϋποθέσεις και τους περιορισμούς υπό τους οποίους οι αρμόδιες αρχές που αναφέρονται στα άρθρα 30 και 31 μπορούν να αναλάβουν δράση στο έδαφος άλλου κράτους μέλους σε σύνδεση και σε συμφωνία με τις αρχές του τελευταίου.

Άρθρο 33

Ο παρών τίτλος δεν θίγει την άσκηση των αρμοδιοτήτων που εμπίπτουν στα κράτη μέλη για την τήρηση της δημόσιας τάξης και τη διαφύλαξη της εσωτερικής ασφαλείας.

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

Άρθρο 34

1. Στους τομείς που αναφέρονται στον παρόντα τίτλο, τα κράτη μέλη αλληλοενημερώνονται και διαβουλεύονται μεταξύ τους στα πλαίσια του Συμβουλίου προκειμένου να συντονίζουν τη δράση τους. Προς το σκοπό αυτό, καθιερώνουν συνεργασία μεταξύ των αντίστοιχων υπηρεσιών των διοικήσεών τους.

2. Το Συμβούλιο λαμβάνει μέτρα και προωθεί, με τις κατάλληλες μορφές και διαδικασίες, όπως ορίζονται στον παρόντα τίτλο, τη συνεργασία η οποία συμβάλλει στην επιδίωξη των στόχων της Ένωσης. Προς το σκοπό αυτό, αποφασίζοντας ομόφωνα κατόπιν πρωτοβουλίας οποιουδήποτε κράτους μέλους ή της Επιτροπής, το Συμβούλιο μπορεί:

- α) να υιοθετεί κοινές θέσεις προσδιορίζοντας την προσέγγιση της Ένωσης ως προς συγκεκριμένο θέμα·
- β) να υιοθετεί αποφάσεις-πλαίσιο με σκοπό την προσέγγιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών. Οι αποφάσεις-πλαίσιο δεσμεύουν τα κράτη μέλη ως προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα αλλά αφήνουν στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών την επιλογή του τύπου και των μέσων. Δεν παράγουν άμεσο αποτέλεσμα·
- γ) να υιοθετεί αποφάσεις για οποιοδήποτε άλλο σκοπό συνεπή με τους στόχους του παρόντος τίτλου, αποκλειόμενης οποιασδήποτε προσέγγισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών. Οι αποφάσεις αυτές είναι δεσμευτικές και δεν παράγουν άμεσο αποτέλεσμα· το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή αυτών των αποφάσεων στο επίπεδο της Ένωσης·
- δ) να καταρτίζει συμβάσεις, τις οποίες συνιστά στα κράτη μέλη προς αποδοχή σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες. Τα κράτη μέλη κινούν τις εφαρμοστέες διαδικασίες εντός προθεσμίας που ορίζεται από το Συμβούλιο.

Εκτός αν άλλως ορίζουν, οι συμβάσεις αυτές, αφού υιοθετηθούν τουλάχιστον από τα μισά κράτη μέλη, αρχίζουν να ισχύουν στα εν λόγω κράτη μέλη· τα μέτρα εφαρμογής των συμβάσεων αυτών θεσπίζονται από το Συμβούλιο με πλειοψηφία δύο τρίτων των Συμβαλλομένων Μερών.

3. (*) Όταν το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, οι ψήφοι των μελών του σταθμίζονται όπως ορίζεται στο άρθρο 205 παράγραφος 2 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας· για τη θέσπιση των πράξεων του Συμβουλίου, απαιτούνται τουλάχιστον 62 ψήφοι υπέρ, που περιλαμβάνουν τις ψήφους δέκα τουλάχιστον μελών.

4. Για διαδικαστικά ζητήματα, το Συμβούλιο αποφασίζει με την πλειοψηφία των μελών του.

Άρθρο 35

1. Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έχει αρμοδιότητα, υπό τις προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου, να αποφαινεται με προδικαστικές αποφάσεις επί του κύρους και της ερμηνείας των αποφάσεων-πλαίσιο, και των αποφάσεων, επί της ερμηνείας των συμβάσεων που καταρτίζονται βάσει του παρόντος τίτλου και επί του κύρους και της ερμηνείας των μέτρων εφαρμογής τους.

(*) Η παράγραφος αυτή θα τροποποιηθεί, από την 1η Ιανουαρίου 2005, σύμφωνα με το πρωτόκολλο για τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλέπε παράρτημα).

2. Με δήλωση κατά την υπογραφή της συνθήκης του Άμστερνταμ ή οποιαδήποτε στιγμή μετά την υπογραφή, κάθε κράτος μέλος μπορεί να αποδέχεται την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να αποφαινεται με προδικαστικές αποφάσεις όπως ορίζεται στην παράγραφο 1.
3. Κάθε κράτος μέλος που προβαίνει σε δήλωση σύμφωνα με την παράγραφο 2 ορίζει είτε:
- α) ότι οποιοδήποτε δικαστήριο του κράτους αυτού, του οποίου οι αποφάσεις δεν υπόκεινται σε ένδικα μέσα του εσωτερικού δικαίου, δύναται να ζητήσει από το Δικαστήριο να αποφανθεί με προδικαστική απόφαση επί ζητήματος το οποίο ανακύπτει σε εκκρεμή υπόθεση ενώπιόν του και αφορά το κύρος ή την ερμηνεία πράξεως που αναφέρεται στην παράγραφο 1, εάν το δικαστήριο αυτό κρίνει ότι η απόφαση επί του ζητήματος είναι αναγκαία για την έκδοση της δικής του απόφασης, είτε
 - β) ότι οποιοδήποτε δικαστήριο του κράτους αυτού δύναται να ζητήσει από το Δικαστήριο να αποφανθεί με προδικαστική απόφαση επί ζητήματος το οποίο ανακύπτει σε εκκρεμή υπόθεση ενώπιόν του και αφορά το κύρος ή την ερμηνεία πράξεως που αναφέρεται στην παράγραφο 1, εάν το δικαστήριο αυτό κρίνει ότι η απόφαση επί του ζητήματος είναι αναγκαία για την έκδοση της δικής του απόφασης.
4. Οποιοδήποτε κράτος μέλος, είτε προέβη είτε μη σε δήλωση σύμφωνα με την παράγραφο 2, δικαιούται να υποβάλει υπόμνημα ή γραπτές παρατηρήσεις στο Δικαστήριο σε υποθέσεις που ανακύπτουν σύμφωνα με την παράγραφο 1.
5. Το Δικαστήριο δεν έχει αρμοδιότητα να ελέγχει το κύρος ή την αναλογικότητα επιχειρησιακών δράσεων της αστυνομίας ή άλλων υπηρεσιών επιβολής του νόμου ενός κράτους μέλους ή την άσκηση των ευθυνών που φέρουν τα κράτη για την τήρηση της δημόσιας τάξης και τη διαφύλαξη της εσωτερικής ασφάλειας.
6. Το Δικαστήριο έχει αρμοδιότητα να ελέγχει τη νομιμότητα των αποφάσεων-πλαίσιο και των αποφάσεων σε προσφυγές που ασκούνται από κράτος μέλος ή από την Επιτροπή λόγω αναρμοδιότητας, παραβάσεως ουσιώδους τύπου, παραβάσεως της παρούσας συνθήκης ή οποιουδήποτε κανόνα δικαίου σχετικού με την εφαρμογή της ή λόγω καταχρήσεως εξουσίας. Οι προσφυγές που προβλέπονται στην παρούσα παράγραφο ασκούνται εντός δύο μηνών από τη δημοσίευση του μέτρου.
7. Το Δικαστήριο έχει αρμοδιότητα να αποφαινεται επί οποιασδήποτε διαφοράς μεταξύ κρατών μελών σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή πράξεων που θεσπίζονται βάσει του άρθρου 34 παράγραφος 2, εφόσον η εν λόγω διαφορά δεν μπορεί να επιλυθεί από το Συμβούλιο εντός έξι μηνών από της υποβολής της στο Συμβούλιο εκ μέρους ενός εκ των μελών του. Το Δικαστήριο έχει επίσης αρμοδιότητα να αποφαινεται επί οποιασδήποτε διαφοράς μεταξύ κρατών μελών και της Επιτροπής σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή συμβάσεων που καταρτίζονται βάσει του άρθρου 34 παράγραφος 2 στοιχείο δ).

Άρθρο 36

1. Συνιστάται συντονιστική επιτροπή αποτελούμενη από ανώτατους υπαλλήλους. Εκτός του συντονιστικού της ρόλου, η επιτροπή αυτή έχει ως καθήκοντα:

— να διατυπώνει γνώμες προς το Συμβούλιο, είτε μετά από αίτησή του είτε με δική της πρωτοβουλία,

— να συμβάλλει, με την επιφύλαξη του άρθρου 207 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, στην προετοιμασία των εργασιών του Συμβουλίου στους τομείς που αναφέρονται στο άρθρο 29.

2. Η Επιτροπή συμπράττει πλήρως στις εργασίες σχετικά με τους τομείς που αποτελούν το αντικείμενο του παρόντος τίτλου.

Άρθρο 37

Τα κράτη μέλη υποστηρίζουν τις κοινές θέσεις που υιοθετούνται κατ' εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος τίτλου, στα πλαίσια των διεθνών οργανισμών και διεθνών διασκέψεων, στις οποίες συμμετέχουν.

Τα άρθρα 18 και 19 εφαρμόζονται, κατά περίπτωση, σε θέματα που εμπίπτουν στον παρόντα τίτλο.

Άρθρο 38

Οι συμφωνίες που αναφέρονται στο άρθρο 24 μπορούν να καλύπτουν θέματα τα οποία εμπίπτουν στον παρόντα τίτλο.

Άρθρο 39

1. Το Συμβούλιο ζητεί τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου προτού θεσπίσει οποιοδήποτε μέτρο αναφερόμενο στο άρθρο 34 παράγραφος 2 στοιχεία β), γ) και δ). Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο γνωμοδοτεί εντός προθεσμίας που μπορεί να ορίσει το Συμβούλιο, η οποία δεν είναι κατώτερη των τριών μηνών. Εάν δεν υπάρξει γνώμη εντός της προθεσμίας αυτής, το Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει.

2. Η Προεδρία και η Επιτροπή ενημερώνουν τακτικά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τις συζητήσεις στους τομείς που εμπίπτουν στον παρόντα τίτλο.

3. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δύναται να απευθύνει στο Συμβούλιο ερωτήσεις ή συστάσεις. Πραγματοποιεί ετησίως συζήτηση για την πρόοδο που σημειώθηκε στους τομείς που εμπίπτουν στον παρόντα τίτλο.

Άρθρο 40 (*)

1. Η ενισχυμένη συνεργασία σε έναν από τους τομείς που αναφέρονται στον παρόντα τίτλο αποβλέπει να επιτρέψει στην Ένωση να καταστεί ταχύτερα ένας χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, ενώ σέβεται τις αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας καθώς και τους στόχους του παρόντος τίτλου.

2. Τα άρθρα 29 έως 39 και τα άρθρα 40 Α, 40 Β και 41 εφαρμόζονται στην ενισχυμένη συνεργασία, η οποία προβλέπεται στο παρόν άρθρο, εκτός αν άλλως ορίζεται στο άρθρο 40 Α και στα άρθρα 43 έως 45.

3. Οι διατάξεις της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σχετικά με την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου και την άσκηση της αρμοδιότητας αυτής, εφαρμόζονται στο παρόν άρθρο καθώς και στα άρθρα 40 Α και 40 Β.

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

Άρθρο 40 Α (*)

1. Τα κράτη μέλη, τα οποία προτίθενται να καθιερώσουν μεταξύ τους ενισχυμένη συνεργασία δυνάμει του άρθρου 40, απευθύνουν αίτηση στην Επιτροπή, η οποία δύναται να υποβάλει στο Συμβούλιο σχετική πρόταση. Εάν δεν υποβάλει πρόταση η Επιτροπή, ανακοινώνει τους λόγους στα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη. Εν τωιαύτη περίπτωση, τα κράτη μέλη δύνανται να υποβάλλουν στο Συμβούλιο πρωτοβουλία με σκοπό να εξουσιοδοτηθούν για την εν λόγω ενισχυμένη συνεργασία.

2. Η αναφερόμενη στην παράγραφο 1 εξουσιοδότηση παρέχεται, τηρουμένων των άρθρων 43 έως 45, από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, βάσει προτάσεως της Επιτροπής ή πρωτοβουλίας οκτώ τουλάχιστον κρατών μελών, και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Οι ψήφοι των μελών του Συμβουλίου σταθμίζονται όπως καθορίζεται στο άρθρο 205 παράγραφος 2 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Κάθε μέλος του Συμβουλίου μπορεί να ζητεί την υποβολή του θέματος στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Μετά την υποβολή του θέματος, το Συμβούλιο μπορεί να αποφασίζει σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου.

Άρθρο 40 Β (*)

Κάθε κράτος μέλος, το οποίο επιθυμεί να συμμετάσχει σε ενισχυμένη συνεργασία, η οποία καθιερώνεται βάσει του άρθρου 40 Α, κοινοποιεί την πρόθεσή του στο Συμβούλιο και την Επιτροπή, η οποία, εντός προθεσμίας τριών μηνών από την ημερομηνία παραλαβής της κοινοποίησης, διαβιβάζει στο Συμβούλιο γνώμη, συνοδευόμενη ενδεχομένως από σύσταση για ειδικές διατάξεις τις οποίες τυχόν κρίνει αναγκαίες, προκειμένου το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος να συμμετάσχει στην εν λόγω συνεργασία. Το Συμβούλιο αποφασίζει σχετικά με το αίτημα εντός προθεσμίας τεσσάρων μηνών από την ημερομηνία παραλαβής της κοινοποίησης. Η απόφαση λογίζεται εγκριθείσα, εκτός αν το Συμβούλιο, αποφασίσει με ειδική πλειοψηφία, εντός της ίδιας προθεσμίας να παραμείνει εκκρεμές το αίτημα· στην περίπτωση αυτή, το Συμβούλιο αιτιολογεί την απόφασή του και τάσσει προθεσμία για την επανεξέτασή της.

Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, το Συμβούλιο αποφασίζει σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 44 παράγραφος 1.

Άρθρο 41

1. Τα άρθρα 189, 190, 195, 196 έως 199, 203, 204, 205 παράγραφος 3, 206 έως 209, 213 έως 219, 255 και 290 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, εφαρμόζονται στις διατάξεις σχετικά με τους τομείς που αποτελούν το αντικείμενο του παρόντος τίτλου.

2. Οι διοικητικές δαπάνες τις οποίες συνεπάγονται για τα όργανα οι διατάξεις σχετικά με τους τομείς που αποτελούν το αντικείμενο του παρόντος τίτλου, βαρύνουν τον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

3. Οι λειτουργικές δαπάνες τις οποίες συνεπάγεται η εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων, βαρύνουν επίσης τον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκτός εάν το Συμβούλιο αποφασίσει άλλως με ομοφωνία. Στις περιπτώσεις που οι δαπάνες δεν βαρύνουν τον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, βαρύνουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με την κλίδα ακαθάριστου εθνικού προϊόντος, εκτός εάν το Συμβούλιο αποφασίσει ομόφωνα άλλως.

4. Στις δαπάνες που βαρύνουν τον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εφαρμόζεται η διαδικασία του προϋπολογισμού που ορίζεται στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

(*) Άρθρο το οποίο παρεμβάλλεται από τη συνθήκη της Νίκαιας.

Άρθρο 42

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα κατόπιν πρωτοβουλίας της Επιτροπής ή κράτους μέλους, και μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μπορεί να αποφασίσει ότι η δράση στους τομείς του άρθρου 29 εμπίπτει στον τίτλο IV της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, καθορίζοντας ταυτοχρόνως τις σχετικές προϋποθέσεις ψηφοφορίας. Συνιστά στα κράτη μέλη να αποδεχθούν αυτή την απόφαση σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.

ΤΙΤΛΟΣ VII

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΜΕΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Άρθρο 43 (*)

Τα κράτη μέλη τα οποία προτίθενται να καθιερώσουν μεταξύ τους ενισχυμένη συνεργασία μπορούν να κάνουν χρήση των οργάνων, διαδικασιών και μηχανισμών που προβλέπονται στην παρούσα συνθήκη και τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, υπό τον όρο ότι η σχεδιαζόμενη συνεργασία:

- α) επιδιώκει να διευκολύνει την πραγμάτωση των στόχων της Ένωσης και της Κοινότητας, να διαφυλάσσει και να υπηρετεί τα συμφέροντά τους και να ενισχύει τη διαδικασία ενοποίησής τους·
- β) σέβεται τις εν λόγω συνθήκες καθώς και το ενιαίο θεσμικό πλαίσιο της Ένωσης·
- γ) σέβεται το κοινοτικό κεκτημένο και τα μέτρα που θεσπίζονται δυνάμει των άλλων διατάξεων των εν λόγω συνθηκών·
- δ) παραμένει εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων της Ένωσης ή της Κοινότητας και δεν αφορά τους τομείς που εμπίπτουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Κοινότητας·
- ε) δεν θίγει την εσωτερική αγορά, όπως ορίζεται στο άρθρο 14 παράγραφος 2 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ούτε την οικονομική και κοινωνική συνοχή που καθιερώνεται σύμφωνα με τον τίτλο XVII της ίδιας συνθήκης·
- στ) δεν συνιστά διάκριση ούτε φραγμό στις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών ούτε προκαλεί στρεβλώσεις του μεταξύ τους ανταγωνισμού·
- ζ) συγκεντρώνει τουλάχιστον οκτώ κράτη μέλη·
- η) σέβεται τις αρμοδιότητες, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μη συμμετεχόντων κρατών μελών·
- θ) δεν επηρεάζει τις διατάξεις του πρωτοκόλλου για την ενσωμάτωση του κεκτημένου του Σένγκεν στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης·
- ι) είναι ανοικτή σε όλα τα κράτη μέλη, σύμφωνα με το άρθρο 43 Β.

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας

Άρθρο 43 Α (*)

Η ενισχυμένη συνεργασία επιλέγεται μόνον ως έσχατη λύση, εφόσον διαπιστωθεί στα πλαίσια του Συμβουλίου ότι είναι αδύνατον να επιτευχθούν οι στόχοι της, εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος, κατ' εφαρμογήν των σχετικών διατάξεων των συνθηκών.

Άρθρο 43 Β (*)

Η ενισχυμένη συνεργασία κατά την καθιέρωσή της είναι ανοικτή σε όλα τα κράτη μέλη. Είναι επίσης ανοικτή οποτεδήποτε, σύμφωνα με τα άρθρα 27 Ε και 40 Β της παρούσας συνθήκης και με το άρθρο 11 Α της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, υπό την επιφύλαξη της τήρησης της αρχικής απόφασης, καθώς και των αποφάσεων που έχουν ληφθεί στο πλαίσιο αυτό. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη που συμμετέχουν σε ενισχυμένη συνεργασία φροντίζουν να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή του μεγαλύτερου δυνατού αριθμού κρατών μελών.

Άρθρο 44 (**)

1. Για την υιοθέτηση των πράξεων και αποφάσεων, που απαιτούνται για την εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας η οποία αναφέρεται στο άρθρο 43, ισχύουν οι σχετικές θεσμικές διατάξεις της παρούσας συνθήκης και της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Ωστόσο, όλα τα μέλη του Συμβουλίου δύνανται να συμμετέχουν στις συζητήσεις, καίτοι στη θέσπιση των αποφάσεων λαμβάνουν μέρος μόνον οι αντιπρόσωποι των κρατών μελών που συμμετέχουν στην ενισχυμένη συνεργασία. Ως ειδική πλειοψηφία ορίζεται η αυτή αναλογία των σταθμισμένων ψήφων και η αυτή αναλογία του αριθμού των αφορωμένων μελών του Συμβουλίου, όπως καθορίζονται στο άρθρο 205 παράγραφος 2 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και στο άρθρο 23 παράγραφος 2 δεύτερο και τρίτο εδάφιο της παρούσας συνθήκης όσον αφορά ενισχυμένη συνεργασία που καθιερώνεται δυνάμει του άρθρου 27 Γ. Η ομοφωνία νοείται μόνον μεταξύ των αφορωμένων μελών του Συμβουλίου.

Οι σχετικές πράξεις και αποφάσεις δεν αποτελούν τμήμα του κεκτημένου της Ένωσης.

2. Τα κράτη μέλη εφαρμόζουν, στο βαθμό που τα αφορά, τις πράξεις και τις αποφάσεις που εκδίδονται για την εφαρμογή της ενισχυμένης συνεργασίας στην οποία συμμετέχουν. Οι εν λόγω πράξεις και αποφάσεις δεσμεύουν μόνο τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στην ενισχυμένη συνεργασία και, ανάλογα με την περίπτωση, ισχύουν άμεσα μόνο στα κράτη αυτά. Τα κράτη μέλη που δεν συμμετέχουν στην ενισχυμένη συνεργασία δεν εμποδίζουν την εφαρμογή της από τα κράτη μέλη τα οποία συμμετέχουν σ' αυτήν.

Άρθρο 44 Α (***)

Οι δαπάνες που απορρέουν από την εφαρμογή μιας ενισχυμένης συνεργασίας, πέραν των διοικητικών εξόδων των οργάνων, βαρύνουν τα συμμετέχοντα κράτη μέλη, εκτός αν το Συμβούλιο αποφασίσει άλλως, με ομοφωνία όλων των μελών του και έπειτα από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

(*) Άρθρο το οποίο παρεμβάλλεται από τη συνθήκη της Νίκαιας.

(**) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

(***) Άρθρο το οποίο παρεμβάλλεται από τη συνθήκη της Νίκαιας (πρώην παράγραφος 2 του άρθρου 44).

Άρθρο 45 (*)

Το Συμβούλιο και η Επιτροπή εξασφαλίζουν τη συνοχή των δράσεων που αναλαμβάνονται βάσει του παρόντος τίτλου, καθώς και τη συνοχή των δράσεων αυτών με τις πολιτικές της Ένωσης και της Κοινότητας, και συνεργάζονται προς το σκοπό αυτό.

ΤΙΤΛΟΣ VIII

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 46 (*)

Οι διατάξεις της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα και της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας σχετικά με την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και την άσκηση αυτής της αρμοδιότητας, εφαρμόζονται μόνον στις ακόλουθες διατάξεις της παρούσας συνθήκης:

- α) στις διατάξεις που τροποποιούν τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας ενόψει της ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα και τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας·
- β) στις διατάξεις του τίτλου VI, σύμφωνα με τους όρους οι οποίοι προβλέπονται στο άρθρο 35·
- γ) στις διατάξεις του τίτλου VII, σύμφωνα με τους όρους οι οποίοι προβλέπονται στα άρθρα 11 και 11 Α της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και στο άρθρο 40 της παρούσας συνθήκης·
- δ) στο άρθρο 6 παράγραφος 2 όσον αφορά τη δραστηριότητα των οργάνων, στο μέτρο που το Δικαστήριο έχει αρμοδιότητα βάσει των συνθηκών για την ίδρυση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και της παρούσας συνθήκης·
- ε) μόνον στις διαδικαστικές επιταγές του άρθρου 7, όταν το Δικαστήριο αποφασίζει κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου κράτους μέλους και εντός προθεσμίας ενός μηνός από την ημερομηνία κατά την οποία το Συμβούλιο προβαίνει στην προβλεπόμενη από το εν λόγω άρθρο διαπίστωση·
- στ) στα άρθρα 46 έως 53.

Άρθρο 47

Με την επιφύλαξη των διατάξεων που τροποποιούν τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας ενόψει της ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα, τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, και των παρουσών τελικών διατάξεων, καμία διάταξη της παρούσας συνθήκης δεν θίγει τις συνθήκες για την ίδρυση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ούτε και τις μετέπειτα συνθήκες και πράξεις που τις έχουν τροποποιήσει ή συμπληρώσει.

(*) Άρθρο το οποίο τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας.

Άρθρο 48

Η κυβέρνηση κάθε κράτους μέλους ή η Επιτροπή δύναται να υποβάλει στο Συμβούλιο σχέδια αναθεώρησης των συνθηκών οι οποίες θεμελιώνουν την Ένωση.

Αν το Συμβούλιο, αφού ζητήσει τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και, κατά περίπτωση, της Επιτροπής, διατυπώσει γνώμη υπέρ της συγκλήσεως διασκεύεως αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών, η διάσκεψη αυτή συγκαλείται από τον πρόεδρο του Συμβουλίου, για να καθορισθούν, με κοινή συμφωνία, οι τροποποιήσεις που πρέπει να επέλθουν σ' αυτές τις συνθήκες. Σε περίπτωση θεσμικών μεταβολών στο νομισματικό τομέα, ζητείται επίσης η γνώμη του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Οι τροποποιήσεις τίθενται σε ισχύ μετά την επικύρωσή τους από όλα τα κράτη μέλη κατά τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.

Άρθρο 49

Κάθε ευρωπαϊκό κράτος το οποίο σέβεται τις αρχές που καθορίζονται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 μπορεί να ζητήσει να γίνει μέλος της Ένωσης. Απευθύνει την αίτησή του στο Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει ομόφωνα, αφού ζητήσει τη γνώμη της Επιτροπής και μετά από σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το οποίο αποφασίζει με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών από τα οποία απαρτίζεται.

Οι όροι της προσχωρήσεως και οι λόγω αυτής αναγκαίες προσαρμογές των συνθηκών που θεμελιώνουν την Ένωση, αποτελούν αντικείμενο συμφωνίας μεταξύ των κρατών μελών και του αιτούντος κράτους. Η συμφωνία αυτή υπόκειται σε επικύρωση εκ μέρους όλων των συμβαλλομένων κρατών, κατά τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.

Άρθρο 50

1. Καταργούνται τα άρθρα 2 έως 7 και 10 έως 19 της συνθήκης για την ίδρυση ενιαίου Συμβουλίου και ενιαίας Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που υπεγράφη στις Βρυξέλλες, στις 8 Απριλίου 1965.
2. Το άρθρο 2, το άρθρο 3 παράγραφος 2 και ο τίτλος III της ενιαίας ευρωπαϊκής πράξης που έγινε στο Λουξεμβούργο και στη Χάγη στις 17 και 28 Φεβρουαρίου 1986, αντιστοιχώς, καταργούνται.

Άρθρο 51

Η παρούσα συνθήκη συνάπτεται για απεριόριστο χρονικό διάστημα.

Άρθρο 52

1. Η παρούσα συνθήκη επικυρώνεται από τα υψηλά συμβαλλόμενα μέρη, σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες. Τα έγγραφα επικύρωσης κατατίθενται στην κυβέρνηση της Ιταλικής Δημοκρατίας.
2. Η παρούσα συνθήκη αρχίζει να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 1993, εφόσον έχουν κατατεθεί όλα τα έγγραφα επικύρωσης ή άλλως την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την κατάθεση του εγγράφου επικύρωσης του υπογράφοντος κράτους που προέβη τελευταίο στη διατύπωση αυτή.

Άρθρο 53

Η παρούσα συνθήκη συντάσσεται σε ένα μόνο αντίτυπο στην αγγλική, γαλλική, γερμανική, δανική, ελληνική, ιρλανδική, ισπανική, ιταλική, ολλανδική και πορτογαλική γλώσσα, και όλα τα κείμενα είναι εξίσου αυθεντικά· κατατίθεται στο αρχείο της κυβέρνησεως της Ιταλικής Δημοκρατίας, η οποία διαβιβάζει κυρωμένο αντίγραφο στην κυβέρνηση καθενός από τα άλλα υπογράφοντα κράτη.

Δυνάμει της συνθήκης προσχωρήσεως του 1994, τα κείμενα της παρούσας συνθήκης στη σουηδική και φινλανδική γλώσσα, είναι εξίσου αυθεντικά.

ΕΙΣ ΠΙΣΤΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩ, οι υπογεγραμμένοι πληρεξούσιοι υπέγραψαν την παρούσα συνθήκη.

Έγινε στο Μάαστριχτ, στις επτά Φεβρουαρίου χίλια εννιακόσια ενενήντα δύο.

(Ο κατάλογος των υπογραφόντων δεν αναπαράγεται)

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ
ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΥΙΟΘΕΤΗΣΑΝ τις ακόλουθες διατάξεις, οι οποίες προσαρτώνται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στις συνθήκες για την ίδρυση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων:

Άρθρο 1

Κατάργηση του πρωτοκόλλου σχετικά με τα όργανα

Το πρωτόκολλο σχετικά με τα όργανα ενόψει της διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο είναι προσαρτημένο στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στις συνθήκες για την ίδρυση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, καταργείται.

Άρθρο 2

Διατάξεις που αφορούν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

1. Από την 1η Ιανουαρίου 2004 και με ισχύ από την έναρξη της κοινοβουλευτικής περιόδου 2004-2009, στο άρθρο 190 παράγραφος 2 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και στο άρθρο 108 παράγραφος 2 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, το πρώτο εδάφιο αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Ο αριθμός των εκλεγόμενων σε κάθε κράτος μέλος αντιπροσώπων καθορίζεται ως εξής:

Βέλγιο	22
Δανία	13
Γερμανία	99
Ελλάδα	22
Ισπανία	50
Γαλλία	72
Ιρλανδία	12
Ιταλία	72
Λουξεμβούργο	6
Κάτω Χώρες	25
Αυστρία	17
Πορτογαλία	22
Φινλανδία	13
Σουηδία	18
Ηνωμένο Βασίλειο	72.»

2. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 3, ο συνολικός αριθμός των αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για την κοινοβουλευτική περίοδο 2004-2009 ισούται με τον αριθμό των αντιπροσώπων που αναφέρεται στο άρθρο 190 παράγραφος 2 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και στο άρθρο 108 παράγραφος 2 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, στον οποίο προστίθεται ο αριθμός των αντιπροσώπων των νέων κρατών μελών ο οποίος απορρέει από τις συνθήκες προσχώρησης που θα υπογραφούν το αργότερο την 1η Ιανουαρίου 2004.

3. Στην περίπτωση κατά την οποία ο συνολικός αριθμός των μελών που προβλέπεται στην παράγραφο 2 είναι κατώτερος των επτακοσίων τριάντα δύο, εφαρμόζεται κατ' αναλογία διόρθωση του αριθμού των εκλεγμένων σε κάθε κράτος μέλος αντιπροσώπων, ούτως ώστε ο συνολικός αριθμός να προσεγγίζει κατά το δυνατόν τους επτακοσίους τριάντα δύο, χωρίς, ωστόσο, η διόρθωση αυτή να οδηγεί στην εκλογή, σε κάθε κράτος μέλος, αριθμού αντιπροσώπων ανώτερου του προβλεπόμενου στο άρθρο 190 παράγραφος 2 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και στο άρθρο 108 παράγραφος 2 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας για την κοινοβουλευτική περίοδο 1999-2004.

Το Συμβούλιο λαμβάνει απόφαση προς τον σκοπό αυτό.

4. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 189 δεύτερο εδάφιο της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και από το άρθρο 107 δεύτερο εδάφιο της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, σε περίπτωση έναρξης ισχύος συνθηκών προσχώρησης μετά την έκδοση της προβλεπόμενης στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου, απόφασης του Συμβουλίου, ο αριθμός των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου μπορεί να υπερβεί προσωρινά τα επτακόσια τριάντα δύο κατά την περίοδο εφαρμογής αυτής της απόφασης. Η αυτή διόρθωση με την προβλεπόμενη στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου θα εφαρμόζεται στον αριθμό των εκλεγμένων στα εν λόγω κράτη μέλη αντιπροσώπων.

Άρθρο 3

Διατάξεις σχετικά με τη στάθμιση των ψήφων στο Συμβούλιο

1. Από την 1η Ιανουαρίου 2005:

α) στο άρθρο 205 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και στο άρθρο 118 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας:

i) η παράγραφος 2 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«2. Όταν το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, οι ψήφοι των μελών του σταθμίζονται ως εξής:

Βέλγιο	12
Δανία	7
Γερμανία	29
Ελλάδα	12
Ισπανία	27
Γαλλία	29
Ιρλανδία	7
Ιταλία	29
Λουξεμβούργο	4
Κάτω Χώρες	13
Αυστρία	10
Πορτογαλία	12
Φινλανδία	7
Σουηδία	10
Ηνωμένο Βασίλειο	29

Για να αποφασίσει το Συμβούλιο, απαιτούνται τουλάχιστον εκατόν εξήντα εννέα ψήφοι που περιλαμβάνουν τις ψήφους υπέρ της πλειοψηφίας των μελών, όταν, κατά την παρούσα συνθήκη, το Συμβούλιο αποφασίζει προτάσει της Επιτροπής.

Στις άλλες περιπτώσεις, για να αποφασίσει το Συμβούλιο απαιτούνται τουλάχιστον εκατόν εξήντα εννέα ψήφοι που περιλαμβάνουν τις ψήφους υπέρ των δύο τρίτων τουλάχιστον των μελών.»

ii) προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος 4:

«4. Όταν το Συμβούλιο λαμβάνει απόφαση με ειδική πλειοψηφία, κάθε μέλος του μπορεί να ζητήσει να εξακριβωθεί ότι τα κράτη μέλη τα οποία συνιστούν αυτή την ειδική πλειοψηφία αντιστοιχούν τουλάχιστον στο 62 % του συνολικού πληθυσμού της Ένωσης. Εάν αποδειχθεί ότι ο όρος αυτός δεν πληρούται, η εν λόγω απόφαση δεν θεσπίζεται.»

β) στο άρθρο 23 παράγραφος 2 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, το τρίτο εδάφιο αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Οι ψήφοι των μελών του Συμβουλίου σταθμίζονται σύμφωνα με το άρθρο 205 παράγραφος 2 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Για τη θέσπισή τους, οι αποφάσεις απαιτούν τουλάχιστον εκατόν εξήντα εννέα ψήφους, που περιλαμβάνουν τις ψήφους υπέρ τουλάχιστον των δύο τρίτων των μελών. Όταν το Συμβούλιο λαμβάνει απόφαση με ειδική πλειοψηφία, κάθε μέλος του μπορεί να ζητήσει να εξακριβωθεί ότι τα κράτη μέλη τα οποία συνιστούν αυτή την ειδική πλειοψηφία αντιστοιχούν τουλάχιστον στο 62 % του συνολικού πληθυσμού της Ένωσης. Εάν αποδειχθεί ότι ο όρος αυτός δεν πληρούται, η εν λόγω απόφαση δεν θεσπίζεται.»

γ) στο άρθρο 34 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η παράγραφος 3 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«3. Όταν το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, οι ψήφοι των μελών του σταθμίζονται σύμφωνα με το άρθρο 205 παράγραφος 2 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Για τη θέσπισή τους, οι αποφάσεις απαιτούν τουλάχιστον εκατόν εξήντα εννέα ψήφους, που περιλαμβάνουν τις ψήφους υπέρ τουλάχιστον των δύο τρίτων των μελών. Όταν το Συμβούλιο λαμβάνει απόφαση με ειδική πλειοψηφία, κάθε μέλος του μπορεί να ζητήσει να εξακριβωθεί ότι τα κράτη μέλη τα οποία συνιστούν αυτή την ειδική πλειοψηφία αντιστοιχούν τουλάχιστον στο 62 % του συνολικού πληθυσμού της Ένωσης. Εάν αποδειχθεί ότι ο όρος αυτός δεν πληρούται, η εν λόγω απόφαση δεν θεσπίζεται.»

2. Σε κάθε προσχώρηση, το κατώτατο όριο που προβλέπεται στο άρθρο 205 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και στο άρθρο 118 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, υπολογίζεται κατά τρόπο ώστε το κατώτατο όριο της ειδικής πλειοψηφίας που εκφράζεται σε ψήφους να μην υπερβαίνει το κατώτατο όριο που προκύπτει από τον πίνακα της δήλωσης σχετικά με τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία περιέχεται στην τελική πράξη της Διάσκεψης η οποία εξέδωσε τη συνθήκη της Νίκαιας.

Άρθρο 4

Διατάξεις που αφορούν την Επιτροπή

1. Από την 1η Ιανουαρίου 2005 και με ισχύ από την ανάληψη των καθηκόντων της πρώτης Επιτροπής μετά την ημερομηνία αυτή, στο άρθρο 213 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και στο άρθρο 126 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, η παράγραφος 1 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«1. Τα μέλη της Επιτροπής επιλέγονται βάσει των γενικών τους προσόντων και παρέχουν κάθε εγγύηση ανεξαρτησίας.

Η Επιτροπή περιλαμβάνει έναν υπήκοο από κάθε κράτος μέλος.

Ο αριθμός των μελών της Επιτροπής δύναται να τροποποιείται ομοφώνως από το Συμβούλιο.»

2. Όταν η Ένωση θα περιλαμβάνει 27 κράτη μέλη, στο άρθρο 213 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και στο άρθρο 126 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, η παράγραφος 1 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«1. Τα μέλη της Επιτροπής επιλέγονται βάσει των γενικών τους προσόντων και παρέχουν κάθε εγγύηση ανεξαρτησίας.

Ο αριθμός των μελών της Επιτροπής είναι κατώτερος από τον αριθμό των κρατών μελών. Τα μέλη της Επιτροπής επιλέγονται βάσει μιας εκ περιτροπής εναλλαγής σε ισότιμη βάση, οι λεπτομέρειες της οποίας αποφασίζονται ομόφωνα από το Συμβούλιο.

Ο αριθμός των μελών της Επιτροπής ορίζεται ομόφωνα από το Συμβούλιο.»

Η τροποποίηση αυτή είναι εφαρμοστέα από την ημερομηνία ανάληψης των καθηκόντων της πρώτης Επιτροπής μετά την ημερομηνία προσχώρησης του εικοστού εβδόμου κράτους μέλους της Ένωσης.

3. Το Συμβούλιο, μετά την υπογραφή της συνθήκης προσχώρησης του εικοστού εβδόμου κράτους μέλους της Ένωσης, αποφασίζει ομόφωνα:

— τον αριθμό των μελών της Επιτροπής,

— τις λεπτομέρειες της εκ περιτροπής εναλλαγής σε ισότιμη βάση, οι οποίες περιλαμβάνουν το σύνολο των αναγκαίων κριτηρίων και κανόνων για τον αυτόματο καθορισμό της σύνθεσης των διαδοχικών σωμάτων, βάσει των ακόλουθων αρχών:

α) τα κράτη μέλη αντιμετωπίζονται με απόλυτη ισοτιμία όσον αφορά τον καθορισμό της σειράς διέλευσης των υπηκόων τους από την Επιτροπή και του χρόνου παρουσίας τους σε αυτήν· κατά συνέπεια, η απόκλιση μεταξύ του συνολικού αριθμού των εντολών που κατέχουν οι υπήκοοι δύο δεδομένων κρατών μελών δεν δύναται ποτέ να υπερβαίνει την μονάδα,

β) υπό την επιφύλαξη του σημείου α), κάθε διαδοχικό σώμα συγκροτείται κατά τρόπο ώστε να αντικατοπτρίζει με ικανοποιητικό τρόπο το δημογραφικό και γεωγραφικό φάσμα του συνόλου των κρατών μελών της Ένωσης.

4. Κάθε κράτος που προσχωρεί στην Ένωση δικαιούται, κατά την προσχώρησή του, να έχει έναν υπήκοο ως μέλος της Επιτροπής μέχρι να εφαρμοστεί η παράγραφος 2.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

ΤΑ ΥΨΗΛΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να ορίσουν τον Οργανισμό του Δικαστηρίου που προβλέπεται στο άρθρο 245 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και το άρθρο 160 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας,

ΣΥΝΕΦΩΝΗΣΑΝ τις ακόλουθες διατάξεις οι οποίες προσαρτώνται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας:

Άρθρο 1

Το Δικαστήριο συγκροτείται και λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (συνθήκη ΕΕ), της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (συνθήκη ΕΚ), της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (συνθήκη ΕΚΑΕ) και του παρόντος Οργανισμού.

ΤΙΤΛΟΣ Ι

ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΝ

Άρθρο 2

Κάθε δικαστής, πριν αναλάβει τα καθήκοντά του, ορκίζεται σε δημοσία συνεδρίαση ότι θα ασκεί τα καθήκοντά του με πλήρη αμεροληψία και ευσυνειδήτως και ότι δεν θα αποκαλύπτει το απόρρητο των διασκέψεων.

Άρθρο 3

Οι δικαστές απολαύουν ετεροδικίας. Σε ό,τι αφορά τις πράξεις τους, συμπεριλαμβανομένων όσων εξέφρασαν εγγράφως ή προφορικά, υπό την επίσημη ιδιότητά τους, εξακολουθούν να απολαύουν της ετεροδικίας και μετά τη λήξη των καθηκόντων τους.

Το Δικαστήριο, συνεδριάζον εν ολομелεία, δύναται να άρει την ετεροδικία.

Σε περίπτωση που μετά την άρση της ετεροδικίας ασκηθεί κατά δικαστού ποινική δίωξη, ο δικαστής αυτός δύναται να δικασθεί σε κάθε κράτος μέλος μόνον από την αρμοδία αρχή η οποία δικάζει τους δικαστές που ανήκουν στο ανώτατο εθνικό δικαστήριο.

Τα άρθρα 12 έως 15 και το άρθρο 18 του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εφαρμόζονται επί των δικαστών, των γενικών εισαγγελέων, του γραμματέως και των βοηθών εισηγητών του Δικαστηρίου, με την επιφύλαξη των διατάξεων που αφορούν την ετεροδικία των δικαστών οι οποίες αναφέρονται στα προηγούμενα εδάφια.

Άρθρο 4

Οι δικαστές δεν δύνανται να ασκούν κανένα πολιτικό ή διοικητικό λειτουργήμα.

Δεν δύνανται, εκτός αν το Συμβούλιο το επιτρέψει κατ' εξαίρεση, να ασκούν καμμία επαγγελματική δραστηριότητα, αμειβόμενη ή μη.

Κατά την εγκατάστασή τους, αναλαμβάνουν επισήμως την υποχρέωση να τηρούν, κατά τη διάρκεια της ασκήσεως των καθηκόντων τους και μετά τη λήξη τους, τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το αξίωμά τους, ιδίως τα καθήκοντα της εντιμότητας και της διακριτικότητας ως προς την αποδοχή, μετά τη λήξη αυτή, ορισμένων καθηκόντων ή ορισμένων πλεονεκτημάτων.

Σε περίπτωση αμφιβολίας, αποφασίζει το Δικαστήριο.

Άρθρο 5

Εκτός των τακτικών ανανεώσεων και των θανάτων, τα καθήκοντα του δικαστού λήγουν ατομικώς διά παραιτήσεως.

Σε περίπτωση παραιτήσεως δικαστού, η επιστολή της παραίτησεώς του απευθύνεται στον πρόεδρο του Δικαστηρίου για να διαβιβασθεί στον πρόεδρο του Συμβουλίου. Με την κοινοποίηση αυτή, η θέση καθίσταται κενή.

Εκτός από τις περιπτώσεις εφαρμογής του άρθρου 6, κάθε δικαστής συνεχίζει να ασκεί τα καθήκοντά του μέχρι να αναλάβει καθήκοντα ο διάδοχός του.

Άρθρο 6

Οι δικαστές δεν δύνανται να απαλλάσσονται από τα καθήκοντά τους, ούτε να κηρύσσονται έκπτωτοι του δικαιώματός τους προς συνταξιοδότηση ή άλλων αντ' αυτού πλεονεκτημάτων, εκτός εάν, με ομόφωνη απόφαση των δικαστών και των γενικών εισαγγελέων του Δικαστηρίου, έπαυσαν να ανταποκρίνονται στις απαιτούμενες προϋποθέσεις ή να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το αξίωμά τους. Ο ενδιαφερόμενος δεν μετέχει στις διασκέψεις αυτές.

Ο γραμματέας γνωστοποιεί την απόφαση του Δικαστηρίου στους προέδρους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Επιτροπής και την κοινοποιεί στον πρόεδρο του Συμβουλίου.

Σε περίπτωση αποφάσεως που απαλλάσσει τον δικαστή από τα καθήκοντά του, με την τελευταία αυτή κοινοποίηση καθίσταται η θέση κενή.

Άρθρο 7

Οι δικαστές τα καθήκοντα των οποίων λήγουν πριν από την εκπνοή της θητείας τους, αντικαθίστανται για το υπόλοιπο διάστημα της θητείας τους.

Άρθρο 8

Οι διατάξεις των άρθρων 2 έως 7 εφαρμόζονται και επί των γενικών εισαγγελέων.

ΤΙΤΛΟΣ II ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Άρθρο 9

Η μερική ανανέωση των δικαστών, που γίνεται κάθε τρία έτη, αφορά εκ περιτροπής οκτώ και επτά δικαστές.

Η μερική ανανέωση των γενικών εισαγγελέων, που γίνεται κάθε τρία έτη, αφορά εκάστοτε τέσσερις γενικούς εισαγγελείς.

Άρθρο 10

Ο γραμματέας ορκίζεται ενώπιον του Δικαστηρίου ότι θα ασκεί τα καθήκοντά του με πλήρη αμεροληψία και ευσυνειδήτως και ότι δεν θα αποκαλύπτει το απόρρητο των διασκέψεων.

Άρθρο 11

Το Δικαστήριο ρυθμίζει την αναπλήρωση του γραμματέως σε περίπτωση κωλύματός του.

Άρθρο 12

Στο Δικαστήριο διατίθενται υπάλληλοι και λοιπό προσωπικό για να διασφαλισθεί η λειτουργία του. Οι υπάλληλοι και το λοιπό προσωπικό υπάγονται στο γραμματέα υπό την εποπτεία του προέδρου.

Άρθρο 13

Προτάσει του Δικαστηρίου, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομοφώνως, δύναται να προβλέψει το διορισμό βοηθών εισηγητών και να καθορίσει την υπηρεσιακή τους κατάσταση. Οι βοηθοί εισηγητές δύναται να καλούνται, σύμφωνα με τους όρους που θα καθορισθούν από τον κανονισμό διαδικασίας, να συμμετέχουν στην προπαρασκευή των υποθέσεων των οποίων έχει επιληφθεί το Δικαστήριο και να συνεργάζονται με τον εισηγητή δικαστή.

Οι βοηθοί εισηγητές, επιλεγόμενοι μεταξύ προσώπων που παρέχουν πλήρη εγγύηση ανεξαρτησίας και συγκεντρώνουν τα αναγκαία νομικά προσόντα, διορίζονται από το Συμβούλιο. Ορκίζονται ενώπιον του Δικαστηρίου ότι θα ασκούν τα καθήκοντά τους με πλήρη αμεροληψία και ευσυνειδήτως και ότι δεν θα αποκαλύπτουν το απόρρητο των διασκέψεων.

Άρθρο 14

Οι δικαστές, οι γενικοί εισαγγελείς και ο γραμματεύς υποχρεούνται να διαμένουν στον τόπο της έδρας του Δικαστηρίου.

Άρθρο 15

Το Δικαστήριο παραμένει διαρκώς σε λειτουργία. Η διάρκεια των δικαστικών διακοπών ορίζεται από το Δικαστήριο, λαμβανομένων υπόψη των αναγκών της υπηρεσίας.

Άρθρο 16

Το Δικαστήριο συγκροτεί στους κόλπους του τμήματα από τα μέλη του, αποτελούμενα από τρεις και πέντε δικαστές. Οι δικαστές εκλέγουν μεταξύ τους προέδρους των τμημάτων. Οι πρόεδροι των πενταμελών τμημάτων εκλέγονται για τρία έτη. Η θητεία τους μπορεί να ανανεωθεί μία φορά.

Το τμήμα μείζονος συνθέσεως περιλαμβάνει ένδεκα δικαστές. Προεδρεύεται από τον πρόεδρο του Δικαστηρίου. Στο τμήμα μείζονος συνθέσεως συμμετέχουν επίσης οι πρόεδροι των πενταμελών τμημάτων και άλλοι δικαστές, οι οποίοι ορίζονται σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στον κανονισμό διαδικασίας.

Το Δικαστήριο συνέρχεται ως τμήμα μείζονος συνθέσεως όταν το ζητεί ως διάδικος ένα κράτος μέλος ή ένα όργανο των Κοινοτήτων.

Το Δικαστήριο συνέρχεται εν ολομेलεία όταν εκδικάζει υποθέσεις, κατ' εφαρμογή του άρθρου 195 παράγραφος 2, του άρθρου 213 παράγραφος 2, του άρθρου 216 ή του άρθρου 247 παράγραφος 7 της συνθήκης ΕΚ ή του άρθρου 107 Δ παράγραφος 2, του άρθρου 126 παράγραφος 2, του άρθρου 129 ή του άρθρου 160 Β παράγραφος 7 της συνθήκης ΕΚΑΕ.

Εξάλλου, το Δικαστήριο, όταν εκτιμά ότι η υπόθεση την οποία εκδικάζει είναι εξαιρετικής σημασίας, δύναται, μετά την ακρόαση του γενικού εισαγγελέα, να αποφασίσει να παραπέμψει την υπόθεση στην ολομेलεία.

Άρθρο 17

Το Δικαστήριο συνεδριάζει εγκύρως μόνον με περιττό αριθμό δικαστών.

Οι αποφάσεις των τμημάτων που αποτελούνται από τρεις ή πέντε δικαστές είναι έγκυρες μόνον εάν λαμβάνονται από τρεις δικαστές.

Οι αποφάσεις του τμήματος μείζονος συνθέσεως είναι έγκυρες μόνον εάν παρίστανται εννέα δικαστές.

Οι αποφάσεις της ολομελείας του Δικαστηρίου είναι έγκυρες μόνον εάν παρίστανται ένδεκα δικαστές.

Σε περίπτωση κωλύματος δικαστού ενός τμήματος, δύναται να καλείται δικαστής ενός άλλου τμήματος, σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται από τον κανονισμό διαδικασίας.

Άρθρο 18

Οι δικαστές και οι γενικοί εισαγγελείς δεν δύνανται να μετέχουν στην εκδίκαση υποθέσεως στην οποία είχαν προηγουμένως λάβει μέρος ως εκπρόσωποι, σύμβουλοι ή δικηγόροι ενός των διαδίκων, ή στην οποία εκλήθησαν να εκφέρουν γνώμη ως μέλη δικαστηρίου, επιτροπής ερεύνης ή υπό οποιαδήποτε άλλη ιδιότητα.

Εάν δικαστής ή γενικός εισαγγελεύς κρίνει ότι δεν δύναται, για ειδικό λόγο, να μετάσχει στην εκδίκαση ή την εξέταση ορισμένης υποθέσεως, το αναφέρει στον πρόεδρο. Στην περίπτωση που ο πρόεδρος κρίνει ότι δικαστής ή γενικός εισαγγελέας δεν πρέπει, για ειδικό λόγο, να μετάσχει στην εκδίκαση ή να προβεί σε προτάσεις σε ορισμένη υπόθεση, ειδοποιεί σχετικά τον ενδιαφερόμενο.

Σε περίπτωση δυσχέρειας κατά την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, αποφασίζει το Δικαστήριο.

Οι διάδικοι δεν δύνανται, επικαλούμενοι είτε την ιθαγένεια δικαστού είτε την απουσία, από το Δικαστήριο ή από τμήμα του, δικαστού της ιθαγενείας τους, να ζητούν τη μεταβολή της συνθέσεως του Δικαστηρίου ή τμήματός του.

ΤΙΤΛΟΣ III ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Άρθρο 19

Τα κράτη μέλη καθώς και τα όργανα των Κοινοτήτων αντιπροσωπεύονται ενώπιον του Δικαστηρίου από εκπρόσωπο που διορίζεται για κάθε υπόθεση· ο εκπρόσωπος δύναται να επικουρείται από σύμβουλο ή δικηγόρο.

Κατά τον ίδιο τρόπο εκπροσωπούνται και τα συμβαλλόμενα στη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο κράτη, εκτός των κρατών μελών, καθώς και η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ που προβλέπεται από την εν λόγω συμφωνία.

Οι λοιποί διάδικοι εκπροσωπούνται από δικηγόρο.

Μόνον ο δικηγόρος που έχει δικαίωμα παραστάσεως ενώπιον δικαστηρίου κράτους μέλους ή άλλου κράτους συμβαλλόμενου στη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, δικαιούται να εκπροσωπεί ή να επικουρεί διάδικο ενώπιον του Δικαστηρίου.

Οι εκπρόσωποι, σύμβουλοι και δικηγόροι παριστάμενοι ενώπιον του Δικαστηρίου απολαύουν των αναγκαίων δικαιωμάτων και εγγυήσεων για την ανεξάρτητη άσκηση των καθηκόντων τους, σύμφωνα με τους όρους που θα καθορισθούν από τον κανονισμό διαδικασίας.

Το Δικαστήριο απολαύει έναντι των συμβούλων και δικηγόρων, οι οποίοι παρίστανται ενώπιόν του, των εξουσιών που αναγνωρίζονται συνήθως επί του θέματος στα δικαστήρια, σύμφωνα με τους όρους που θα καθορισθούν από τον ίδιο κανονισμό.

Οι καθηγητές υπήκοοι των κρατών μελών, η νομοθεσία των οποίων τους αναγνωρίζει δικαίωμα παραστάσεως σε δικαστήριο, απολαμβάνουν ενώπιον του Δικαστηρίου των δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται από το παρόν άρθρο στους δικηγόρους.

Άρθρο 20

Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου περιλαμβάνει δύο στάδια: την έγγραφη και την προφορική διαδικασία.

Η έγγραφη διαδικασία περιλαμβάνει τη γνωστοποίηση στους διαδίκους καθώς και στα όργανα των Κοινοτήτων οι αποφάσεις των οποίων προσβάλλονται, των αιτήσεων, υπομνημάτων, απαντήσεων και παρατηρήσεων και, ενδεχομένως, των αντικρούσεων, καθώς και όλων των προς υποστήριξη στοιχείων και εγγράφων ή των επισήμων αντιγράφων τους.

Οι γνωστοποιήσεις γίνονται επιμελεία του γραμματέως κατά τη σειρά και εντός των προθεσμιών που καθορίζει ο κανονισμός διαδικασίας.

Η προφορική διαδικασία περιλαμβάνει την ανάγνωση της εισηγήσεως του εισηγητού δικαστού, την υπό του Δικαστηρίου ακρόαση των εκπροσώπων, συμβούλων και δικηγόρων και των προτάσεων του γενικού εισαγγελέως, καθώς και, ενδεχομένως, την εξέταση των μαρτύρων και των πραγματογνωμόνων.

Το Δικαστήριο, όταν κρίνει ότι η υπόθεση δεν εγείρει κανένα νέο νομικό ζήτημα και μετά την ακρόαση του γενικού εισαγγελέα, δύναται να αποφασίσει ότι η υπόθεση θα εκδικασθεί χωρίς προτάσεις του γενικού εισαγγελέα.

Άρθρο 21

Το Δικαστήριο επιλαμβάνεται κατόπιν προσφυγής που κατατίθεται στο γραμματέα. Το έγγραφο της προσφυγής πρέπει να περιέχει το όνομα και την κατοικία του προσφεύγοντος και την ιδιότητα του υπογράφοντος, το διάδικο ή τους διαδίκους κατά των οποίων η προσφυγή στρέφεται, το αντικείμενο της διαφοράς, τα αιτήματα και συνοπτική έκθεση των επικαλουμένων λόγων.

Το έγγραφο της προσφυγής πρέπει να συνοδεύεται, όπου απαιτείται, από την πράξη της οποίας ζητείται η ακύρωση ή, στην περίπτωση που αναφέρεται στο άρθρο 232 της συνθήκης ΕΚ και στο άρθρο 148 της συνθήκης ΕΚΑΕ, από έγγραφο που βεβαιώνει τη χρονολογία της κλήσεως που προβλέπεται σε αυτά τα άρθρα. Αν τα έγγραφα αυτά δεν είναι συνημμένα στο έγγραφο της προσφυγής, ο γραμματεύς καλεί τον ενδιαφερόμενο να τα προσκομίσει εντός ευλόγου προθεσμίας, χωρίς να δύναται να του αντιταχθεί το εκπρόθεσμο, σε περίπτωση που η κατάθεση γίνει μετά την πάροδο της προθεσμίας ασκήσεως της προσφυγής.

Άρθρο 22

Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 18 της συνθήκης ΕΚΑΕ, το Δικαστήριο επιλαμβάνεται κατόπιν προσφυγής που απευθύνεται στο γραμματέα. Η προσφυγή πρέπει να περιέχει το όνομα και την κατοικία του προσφεύγοντος και την ιδιότητα του υπογράφοντος, μνεία της αποφάσεως κατά της οποίας ασκείται η προσφυγή, τους αντιδίκους, το αντικείμενο της διαφοράς, τα αιτήματα και συνοπτική έκθεση των επικαλουμένων λόγων.

Η προσφυγή πρέπει να συνοδεύεται από ακριβές αντίγραφο της προσβαλλομένης απόφασης της επιτροπής διαιτησίας.

Εάν το Δικαστήριο απορρίψει την προσφυγή, η απόφαση της επιτροπής διαιτησίας καθίσταται οριστική.

Εάν το Δικαστήριο ακυρώσει την απόφαση της επιτροπής διαιτησίας, η διαδικασία δύναται να επαναληφθεί, όπου απαιτείται, επιμελεία ενός των διαδίκων, ενώπιον της επιτροπής διαιτησίας. Η επιτροπή οφείλει επί των νομικών ζητημάτων να συμμορφώνεται προς την απόφαση του Δικαστηρίου.

Άρθρο 23

Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 35 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΕ, στο άρθρο 234 της συνθήκης ΕΚ και στο άρθρο 150 της συνθήκης ΕΚΑΕ, η απόφαση του εθνικού δικαστηρίου που αναστέλλει τη διαδικασία και παραπέμπει στο Δικαστήριο, κοινοποιείται προς αυτό επιμελεία του εθνικού δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή κοινοποιείται, εν συνεχεία, επιμελεία του γραμματέως του Δικαστηρίου, στους ενδιαφερομένους διαδίκους, στα κράτη μέλη και στην Επιτροπή, καθώς και στο Συμβούλιο ή την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, εάν έχουν εκδώσει την πράξη το κύρος ή η ερμηνεία της οποίας αμφισβητείται, και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, εάν η πράξη το κύρος ή η ερμηνεία της οποίας αμφισβητείται έχει εκδοθεί από κοινού από τα δύο αυτά όργανα.

Εντός προθεσμίας δύο μηνών από την τελευταία αυτή κοινοποίηση, οι διάδικοι, τα κράτη μέλη, η Επιτροπή και, ενδεχομένως, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, έχουν το δικαίωμα να καταθέτουν στο Δικαστήριο υπομνήματα ή έγγραφες παρατηρήσεις.

Στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 234 της συνθήκης ΕΚ, η απόφαση του εθνικού δικαστηρίου κοινοποιείται, επιπλέον, επιμελεία του γραμματέως του Δικαστηρίου, στα συμβαλλόμενα στη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο κράτη, εκτός των κρατών μελών, καθώς και στην Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ που προβλέπεται από την εν λόγω συμφωνία· τα κράτη αυτά και η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ έχουν το δικαίωμα, εντός προθεσμίας δύο μηνών από της κοινοποίησής και οσάκις υφίσταται σχέση με έναν από τους τομείς εφαρμογής της συμφωνίας, να καταθέτουν στο Δικαστήριο υπομνήματα ή έγγραφες παρατηρήσεις.

Άρθρο 24

Το Δικαστήριο δύναται να ζητεί από τους διαδίκους να προσκομίζουν κάθε έγγραφο και να παρέχουν κάθε πληροφορία που επιθυμεί. Σε περίπτωση αρνήσεως, προβαίνει στη σχετική διαπίστωση.

Το Δικαστήριο δύναται επίσης να ζητεί από τα κράτη μέλη και τα όργανα που δεν είναι διάδικοι, κάθε πληροφορία που κρίνει αναγκαία για τους σκοπούς της δίκης.

Άρθρο 25

Το Δικαστήριο δύναται οποτεδήποτε να αναθέτει πραγματογνωμοσύνη σε οποιοδήποτε πρόσωπο, σώμα, γραφείο, επιτροπή ή όργανο της εκλογής του.

Άρθρο 26

Οι μάρτυρες εξετάζονται σύμφωνα με τους όρους που θα καθορισθούν από τον κανονισμό διαδικασίας.

Άρθρο 27

Το Δικαστήριο έχει, έναντι των μη εμφανιζομένων μαρτύρων, τις εξουσίες που γενικώς αναγνωρίζονται επί του θέματος στα δικαστήρια και δύναται να επιβάλει χρηματικές κυρώσεις, σύμφωνα με τους όρους που θα καθορισθούν από τον κανονισμό διαδικασίας.

Άρθρο 28

Οι μάρτυρες και οι πραγματογνώμονες δύναται να εξετάζονται αφού ορκισθούν κατά τον τύπο που καθορίζεται από τον κανονισμό διαδικασίας ή κατά τον τρόπο που προβλέπει η εθνική νομοθεσία του μάρτυρος ή του πραγματογνώμονος.

Άρθρο 29

Το Δικαστήριο δύναται να διατάσσει την εξέταση μάρτυρος ή πραγματογνώμονος από τη δικαστική αρχή της κατοικίας του.

Η σχετική απόφαση απευθύνεται προς εκτέλεση στην αρμόδια δικαστική αρχή σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στον κανονισμό διαδικασίας. Τα έγγραφα που συντάσσονται κατά την εκτέλεση της αποφάσεως αυτής, αποστέλλονται στο Δικαστήριο σύμφωνα με τους αυτούς όρους.

Το Δικαστήριο φέρει τα έξοδα, με την επιφύλαξη να τα καταλογίσει, ενδεχομένως, σε βάρος των διαδίκων.

Άρθρο 30

Τα κράτη μέλη θεωρούν κάθε παράβαση του όρκου των μαρτύρων και των πραγματογνώμωνων ως έγκλημα αντίστοιχο με εκείνο που διαπράττεται ενώπιον εθνικού πολιτικού δικαστηρίου. Βάσει καταγγελίας του Δικαστηρίου, διώκουν τους δράστες του εγκλήματος αυτού ενώπιον του αρμόδιου εθνικού δικαστηρίου.

Άρθρο 31

Η συνεδρίαση είναι δημόσια, εκτός αν το Δικαστήριο αποφασίσει άλλως, αυτεπαγγέλτως ή αιτήσσει των διαδίκων, για σοβαρούς λόγους.

Άρθρο 32

Το Δικαστήριο, κατά τη διάρκεια της συζητήσεως, δύναται να εξετάζει τους πραγματογνώμονες, τους μάρτυρες, καθώς και τους ίδιους τους διαδίκους. Πάντως, οι τελευταίοι δύναται να παρίστανται μόνον διά του πληρεξουσίου τους.

Άρθρο 33

Για κάθε συνεδρίαση τηρούνται πρακτικά, που υπογράφονται από τον πρόεδρο και το γραμματέα.

Άρθρο 34

Το πινάκιο των συνεδριάσεων καταρτίζεται από τον πρόεδρο.

Άρθρο 35

Οι διασκέψεις του Δικαστηρίου είναι και παραμένουν μυστικές.

Άρθρο 36

Οι αποφάσεις είναι αιτιολογημένες. Αναφέρουν τα ονόματα των δικαστών που έλαβαν μέρος στη διάσκεψη.

Άρθρο 37

Οι αποφάσεις υπογράφονται από τον πρόεδρο και το γραμματέα. Απαγγέλλονται σε δημόσια συνεδρίαση.

Άρθρο 38

Το Δικαστήριο αποφασίζει για τα έξοδα.

Άρθρο 39

Ο πρόεδρος του Δικαστηρίου δύναται να αποφασίζει, με συνοπτική διαδικασία, η οποία παρεκκλίνει, κατά το αναγκαίο μέτρο, από ορισμένους κανόνες που περιέχονται στον παρόντα Οργανισμό και η οποία θα καθορισθεί από τον κανονισμό διαδικασίας, επί αιτήσεως αναβολής σύμφωνα με το άρθρο 242 της συνθήκης ΕΚ και το άρθρο 157 της συνθήκης ΕΚΑΕ, λήψεως προσωρινών μέτρων σύμφωνα με το άρθρο 243 της συνθήκης ΕΚ ή το άρθρο 158 της συνθήκης ΕΚΑΕ, ή αναστολής της αναγκαστικής εκτελέσεως σύμφωνα με το άρθρο 256 τέταρτο εδάφιο της συνθήκης ΕΚ ή το άρθρο 164 τρίτο εδάφιο της συνθήκης ΕΚΑΕ.

Σε περίπτωση κωλύματος, ο πρόεδρος αναπληρώνεται από άλλον δικαστή σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται από τον κανονισμό διαδικασίας.

Η απόφαση που εκδίδεται από τον πρόεδρο ή από τον αναπληρωτή του, έχει προσωρινό χαρακτήρα και ουδόλως προδικάζει την απόφαση του Δικαστηρίου επί της κυρίας υποθέσεως.

Άρθρο 40

Τα κράτη μέλη και τα όργανα των Κοινοτήτων δύνανται να παρεμβαίνουν στις διαφορές που υποβάλλονται στο Δικαστήριο.

Το ίδιο δικαίωμα ανήκει σε κάθε άλλο πρόσωπο το οποίο έχει συμφέρον στην επίλυση της διαφοράς που έχει υποβληθεί στο Δικαστήριο, εκτός των διαφορών μεταξύ κρατών μελών, μεταξύ οργάνων των Κοινοτήτων ή μεταξύ κρατών μελών, αφενός, και οργάνων των Κοινοτήτων, αφετέρου.

Υπό την επιφύλαξη του δευτέρου εδαφίου, τα συμβαλλόμενα στη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο κράτη, εκτός των κρατών μελών, καθώς και η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ που προβλέπεται από την εν λόγω συμφωνία, δύνανται να παρεμβαίνουν στις διαφορές που υποβάλλονται στο Δικαστήριο, όταν οι διαφορές αυτές αφορούν έναν από τους τομείς εφαρμογής της εν λόγω συμφωνίας.

Η παρέμβαση έχει ως αντικείμενο την υποστήριξη των αιτημάτων του ενός των διαδίκων.

Άρθρο 41

Όταν ο διάδικος κατά του οποίου στρέφεται η προσφυγή, αν και έχει κληθεί κανονικά, δεν καταθέσει έγγραφες προτάσεις, η απόφαση εκδίδεται ερήμην του. Η απόφαση υπόκειται σε ανακοπή εντός προθεσμίας ενός μηνός από της κοινοποίησής της. Η ανακοπή δεν αναστέλλει την εκτέλεση της ερήμην αποφάσεως, εκτός αντιθέτου αποφάσεως του Δικαστηρίου.

Άρθρο 42

Τα κράτη μέλη, τα όργανα των Κοινοτήτων και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο δύνανται, στις περιπτώσεις και σύμφωνα με τους όρους που θα καθορισθούν από τον κανονισμό διαδικασίας, να ασκούν τριτανακοπή κατά των αποφάσεων που εξεδόθησαν χωρίς να έχουν προσεπικληθεί, εάν οι αποφάσεις αυτές θίγουν τα δικαιώματά τους.

Άρθρο 43

Το Δικαστήριο, σε περίπτωση αμφιβολίας για την έννοια και την έκταση των αποτελεσμάτων αποφάσεως, είναι αρμόδιο για την ερμηνεία της, μετά από αίτηση διαδίκου ή οργάνου των Κοινοτήτων που έχουν έννομο συμφέρον προς τούτο.

Άρθρο 44

Η αναθεώρηση της αποφάσεως δύναται να ζητείται από το Δικαστήριο εφόσον γίνει γνωστό γεγονός αποφασιστικής σημασίας το οποίο ήταν άγνωστο στο Δικαστήριο και στο διάδικο που ζητεί την αναθεώρηση, πριν από την έκδοση της αποφάσεως.

Η διαδικασία της αναθεώρησης αρχίζει με την απόφαση του Δικαστηρίου που διαπιστώνει ρητώς την ύπαρξη του γεγονότος, αναγνωρίζει τα χαρακτηριστικά που επιτρέπουν την έναρξη της διαδικασίας αναθεώρησης και κηρύσσει γι' αυτόν το λόγο παραδεκτή την αίτηση.

Αίτηση αναθεώρησης δεν δύναται να υποβάλλεται μετά την πάροδο προθεσμίας δέκα ετών από της εκδόσεως της αποφάσεως.

Άρθρο 45

Οι προθεσμίες λόγω αποστάσεως θα ορισθούν από τον κανονισμό διαδικασίας.

Απώλεια δικαιώματος λόγω παρόδου των προθεσμιών δεν δύναται να αντιτάσσεται, όταν ο ενδιαφερόμενος αποδεικνύει την ύπαρξη τυχαίου συμβάντος ή ανωτέρας βίας.

Άρθρο 46

Αξιώσεις κατά των Κοινοτήτων στο πεδίο της εξωσυμβατικής ευθύνης παραγράφονται μετά πέντε έτη από της επελεύσεως του ζημιολογού γεγονότος. Η παραγραφή διακόπτεται είτε δια της προσφυγής που υποβάλλεται στο Δικαστήριο, είτε δια της προηγούμενης αιτήσεως που ο ζημιωθείς απευθύνει στο αρμόδιο όργανο των Κοινοτήτων. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, η προσφυγή πρέπει να κατατίθεται εντός της προθεσμίας των δύο μηνών που προβλέπεται στο άρθρο 230 της συνθήκης ΕΚ και στο άρθρο 146 της συνθήκης ΕΚΑΕ· εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 232 δεύτερο εδάφιο της συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 148 δεύτερο εδάφιο της συνθήκης ΕΚΑΕ, ανάλογα με την περίπτωση.

ΤΙΤΛΟΣ IV

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Άρθρο 47

Τα άρθρα 2 έως 8, τα άρθρα 14 και 15, το άρθρο 17 πρώτο, δεύτερο, τέταρτο και πέμπτο εδάφιο και το άρθρο 18 εφαρμόζονται και στο Πρωτοδικείο και τα μέλη του. Ο όρκος που προβλέπεται στο άρθρο 2 δίδεται ενώπιον του Δικαστηρίου, το οποίο λαμβάνει τις αποφάσεις που αναφέρονται στα άρθρα 3, 4 και 6, αφού ζητήσει τη γνώμη του Πρωτοδικείου.

Το άρθρο 3 τέταρτο εδάφιο και τα άρθρα 10, 11 και 14, εφαρμόζονται αναλόγως και στο γραμματέα του Πρωτοδικείου.

Άρθρο 48

Το Πρωτοδικείο αποτελείται από δεκαπέντε δικαστές.

Άρθρο 49

Τα μέλη του Πρωτοδικείου δύνανται να καλούνται να ασκήσουν καθήκοντα γενικού εισαγγελέα.

Ο γενικός εισαγγελέας διατυπώνει δημόσια, με πλήρη αμεροληψία και ανεξαρτησία, αιτιολογημένες προτάσεις επί ορισμένων υποθέσεων που έχουν υποβληθεί στο Πρωτοδικείο, προκειμένου να το συνδράμει στην εκπλήρωση του έργου του.

Τα κριτήρια επιλογής των υποθέσεων, καθώς και ο τρόπος διορισμού των γενικών εισαγγελέων, καθορίζονται από τον κανονισμό διαδικασίας του Πρωτοδικείου.

Το μέλος του Πρωτοδικείου το οποίο κλήθηκε να ασκήσει τα καθήκοντα γενικού εισαγγελέα σε μία υπόθεση, δεν επιτρέπεται να συμμετάσχει στην λήψη αποφάσεως επί της υποθέσεως αυτής.

Άρθρο 50

Το Πρωτοδικείο συνεδριάζει κατά τμήματα, αποτελούμενα από τρεις και πέντε δικαστές. Οι δικαστές εκλέγονται μεταξύ τους τους προέδρους των τμημάτων. Οι πρόεδροι των πενταμελών τμημάτων εκλέγονται για τρία έτη. Η θητεία τους μπορεί να ανανεωθεί μία φορά.

Ο κανονισμός διαδικασίας καθορίζει τη σύνθεση των τμημάτων και την ανάθεση των υποθέσεων σε αυτά. Σε ορισμένες υποθέσεις, που ορίζονται από τον κανονισμό διαδικασίας, το Πρωτοδικείο μπορεί να συνέρχεται εν ολομелεία ή με μονομελή σύνθεση.

Ο κανονισμός διαδικασίας μπορεί επίσης να προβλέπει ότι το Πρωτοδικείο συνέρχεται ως τμήμα μείζονος συνθέσεως στις περιπτώσεις και σύμφωνα με τους όρους που αυτός προσδιορίζει.

Άρθρο 51

Κατ' εξαίρεση από τον κανόνα του άρθρου 225 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 140 Α παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚΑΕ, οι προσφυγές που ασκούνται από τα κράτη μέλη, τα όργανα των Κοινοτήτων και από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, υπάγονται στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου.

Άρθρο 52

Ο πρόεδρος του Δικαστηρίου και ο πρόεδρος του Πρωτοδικείου καθορίζουν από κοινού τις προϋποθέσεις και τον τρόπο με τον οποίο οι υπάλληλοι και το λοιπό προσωπικό του Δικαστηρίου παρέχουν τις υπηρεσίες τους στο Πρωτοδικείο για τη διασφάλιση της λειτουργίας του. Ορισμένοι υπάλληλοι ή μέλη του λοιπού προσωπικού υπάγονται στο γραμματέα του Πρωτοδικείου υπό την εποπτεία του προέδρου του Πρωτοδικείου.

Άρθρο 53

Η διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου διέπεται από τον τίτλο III.

Η διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου προσδιορίζεται και συμπληρώνεται, εφόσον παρίσταται ανάγκη, από τον κανονισμό διαδικασίας του. Ο κανονισμός διαδικασίας μπορεί να προβλέπει παρεκκλίσεις από το άρθρο 40 τέταρτο εδάφιο και από το άρθρο 41, προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι ιδιαιτερότητες των διαφορών που εμπίπτουν στον τομέα της διανοητικής ιδιοκτησίας.

Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 20 τέταρτο εδάφιο, ο γενικός εισαγγελέας μπορεί να αναπτύσσει τις αιτιολογημένες προτάσεις του εγγράφως.

Άρθρο 54

Εάν προσφυγή ή άλλο διαδικαστικό έγγραφο, απευθυνόμενο στο Πρωτοδικείο, κατατεθεί εκ παραδρομής στον γραμματέα του Δικαστηρίου, διαβιβάζεται αμελλητί από αυτόν στο γραμματέα του Πρωτοδικείου· ομοίως, εάν προσφυγή ή άλλο διαδικαστικό έγγραφο, απευθυνόμενο στο Δικαστήριο, κατατεθεί εκ παραδρομής στο γραμματέα του Πρωτοδικείου, διαβιβάζεται αμελλητί από αυτόν στο γραμματέα του Δικαστηρίου.

Εάν το Πρωτοδικείο κρίνει ότι δεν είναι αρμόδιο να εκδικάσει προσφυγή που υπάγεται στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου, την παραπέμπει στο Δικαστήριο· ομοίως, εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι αρμόδιο για την εκδίκαση της προσφυγής είναι το Πρωτοδικείο, την παραπέμπει σε αυτό, το οποίο δεν μπορεί σε τέτοια περίπτωση να κρίνει ότι είναι αναρμόδιο.

Εάν ενώπιον του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου εκκρεμούν υποθέσεις που έχουν το ίδιο αντικείμενο, θέτουν το ίδιο ζήτημα ερμηνείας ή αμφισβητούν το κύρος της ίδιας πράξης, το Πρωτοδικείο μπορεί, μετά από ακρόαση των διαδίκων, να αναστέλλει τη διαδικασία μέχρις ότου εκδοθεί η απόφαση του Δικαστηρίου. Εάν πρόκειται για προσφυγές με αίτημα την ακύρωση της ίδιας πράξης, το Πρωτοδικείο μπορεί επίσης να απεκδύεται της αρμοδιότητάς του, ώστε να αποφανθεί το Δικαστήριο επί του αιτήματος. Στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο παρόν εδάφιο, το Δικαστήριο μπορεί επίσης να αποφασίζει την αναστολή της διαδικασίας η οποία εκκρεμεί ενώπιόν του· στην περίπτωση αυτή, συνεχίζεται η διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου.

Άρθρο 55

Οι οριστικές αποφάσεις του Πρωτοδικείου, οι αποφάσεις που επιλύουν εν μέρει τη διαφορά ως προς την ουσία και οι αποφάσεις που επιλύουν δικονομικό ζήτημα που αφορά ένσταση αναρμοδιότητας ή απαραδέκτου, κοινοποιούνται από το γραμματέα του Πρωτοδικείου σε όλους τους διαδίκους, καθώς και σε όλα τα κράτη μέλη και τα όργανα των Κοινοτήτων, ακόμη και αν δεν παρενέβησαν στη δίκη ενώπιον του Πρωτοδικείου.

Άρθρο 56

Κατά των οριστικών αποφάσεων του Πρωτοδικείου, καθώς και κατά των αποφάσεων που επιλύουν εν μέρει τη διαφορά ως προς την ουσία ή επιλύουν δικονομικό ζήτημα που αφορά ένσταση αναρμοδιότητας ή απαραδέκτου, μπορεί να ασκηθεί αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου, σε δύο μήνες από της κοινοποίησής της προσβαλλομένης αποφάσεως.

Η αναίρεση αυτή μπορεί να ασκηθεί από τον εν όλω ή εν μέρει ηττηθέντα διάδικο. Οι παρεμβαίνοντες, εξαιρέσει των κρατών μελών και των οργάνων των Κοινοτήτων, δεν μπορούν πάντως να ασκήσουν αναίρεση, εκτός εάν η απόφαση του Πρωτοδικείου τους θίγει απ' ευθείας.

Με εξαίρεση τις περιπτώσεις δικών μεταξύ των Κοινοτήτων και των υπαλλήλων τους, αναίρεση μπορούν να ασκήσουν και τα κράτη μέλη και τα όργανα των Κοινοτήτων που δεν παρενέβησαν στη δίκη ενώπιον του Πρωτοδικείου. Στην περίπτωση αυτή, τα κράτη μέλη και τα όργανα ευρίσκονται στην ίδια ακριβώς θέση με τα κράτη μέλη ή τα όργανα που παρενέβησαν πρωτοδικώς.

Άρθρο 57

Κάθε πρόσωπο η αίτηση παρεμβάσεως του οποίου απορρίφθηκε από το Πρωτοδικείο μπορεί να ασκήσει αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου, εντός δύο εβδομάδων από της κοινοποίησεως της απορριπτικής αποφάσεως.

Οι διάδικοι μπορούν να ασκήσουν αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου κατά των αποφάσεων του Πρωτοδικείου που εκδόθηκαν με βάση τα άρθρα 242 ή 243 ή το άρθρο 256 τέταρτο εδάφιο της συνθήκης ΕΚ ή με βάση τα άρθρα 157 ή 158 ή το άρθρο 164 τρίτο εδάφιο της συνθήκης ΕΚΑΕ, εντός δύο μηνών από της κοινοποίησεως τους.

Η αναίρεση που προβλέπεται στο πρώτο και δεύτερο εδάφιο του παρόντος άρθρου, εκδικάζεται με τη διαδικασία του άρθρου 39.

Άρθρο 58

Η αίτηση αναίρεσεως ενώπιον του Δικαστηρίου περιορίζεται σε νομικά ζητήματα. Ως λόγοι αναίρεσεως επιτρέπεται να προβάλλονται αναρμοδιότητα του Πρωτοδικείου, πλημμέλειες κατά την ενώπιόν του διαδικασία που θίγουν τα συμφέροντα του αναιρεσιόντος και παραβίαση του κοινοτικού δικαιού από το Πρωτοδικείο.

Αναίρεση δεν χωρεί αποκλειστικά για τον καταλογισμό και το ύψος της δικαστικής δαπάνης.

Άρθρο 59

Σε περίπτωση ασκήσεως αναίρεσεως κατά αποφάσεως του Πρωτοδικείου, η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου περιλαμβάνει δύο στάδια: την έγγραφη και την προφορική διαδικασία. Το Δικαστήριο, σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στον κανονισμό διαδικασίας, και μετά την ακρόαση του γενικού εισαγγελέα και των διαδίκων, μπορεί να αποφασίζει χωρίς προφορική διαδικασία.

Άρθρο 60

Με την επιφύλαξη των άρθρων 242 και 243 της συνθήκης ΕΚ και των άρθρων 157 και 158 της συνθήκης ΕΚΑΕ, η άσκηση αναίρεσεως δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.

Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 244 της συνθήκης ΕΚ και το άρθρο 159 της συνθήκης ΕΚΑΕ, οι αποφάσεις του Πρωτοδικείου με τις οποίες ακυρώνεται κανονισμός, δεν επιφέρουν αποτελέσματα παρά μόνον από της λήξεως της προθεσμίας που αναφέρεται στο άρθρο 56 πρώτο εδάφιο του παρόντος Οργανισμού ή, αν έχει ασκηθεί αναίρεση εντός της προθεσμίας αυτής, από της απορριψεώς της, με την επιφύλαξη πάντως της δυνατότητας του διαδίκου να καταθέσει ενώπιον του Δικαστηρίου, δυνάμει των άρθρων 242 και 243 της συνθήκης ΕΚ ή των άρθρων 157 και 158 της συνθήκης ΕΚΑΕ, αίτηση αναστολής των αποτελεσμάτων του ακυρωθέντος κανονισμού ή λήψεως κάθε άλλου προσωρινού μέτρου.

Άρθρο 61

Εάν η αναίρεση κριθεί βάσιμη, το Δικαστήριο αναιρεί την απόφαση του Πρωτοδικείου. Στην περίπτωση αυτή, μπορεί είτε το ίδιο να αποφανθεί οριστικά επί της διαφοράς, εφόσον είναι ώριμη προς εκδίκαση, είτε να την αναπέμψει στο Πρωτοδικείο για να την κρίνει.

Σε περίπτωση αναπομπής, το Πρωτοδικείο δεσμεύεται ως προς τα νομικά ζητήματα που έχουν επιλυθεί με την απόφαση του Δικαστηρίου.

Εάν η αναίρεση που άσκησε κράτος μέλος ή όργανο των Κοινοτήτων που δεν παρενέβη στη δίκη ενώπιον του Πρωτοδικείου κριθεί βάσιμη, το Δικαστήριο μπορεί, εάν το κρίνει αναγκαίο, να ορίσει εκείνα τα αποτελέσματα της αποφάσεως του Πρωτοδικείου, η οποία αναιρείται, τα οποία θεωρούνται ότι διατηρούν την ισχύ τους έναντι των διαδικών.

Άρθρο 62

Στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 225 παράγραφοι 2 και 3 της συνθήκης ΕΚ και στο άρθρο 140 Α παράγραφοι 2 και 3 της συνθήκης ΕΚΑΕ, ο πρώτος γενικός εισαγγελέας μπορεί, εφόσον κρίνει ότι υφίσταται σοβαρός κίνδυνος να θιγεί η ενότητα ή η συνοχή του κοινοτικού δικαίου, να προτείνει στο Δικαστήριο να επανεξετάσει την απόφαση του Πρωτοδικείου.

Η πρόταση πρέπει να υποβάλλεται εντός μηνός από της εκδόσεως της αποφάσεως του Πρωτοδικείου. Το Δικαστήριο αποφασίζει, εντός μηνός από της υποβολής της προτάσεως του πρώτου γενικού εισαγγελέα, εάν συντρέχει λόγος να επανεξετασθεί ή όχι η απόφαση.

ΤΙΤΛΟΣ V

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 63

Οι κανονισμοί διαδικασίας του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου περιέχουν όλες τις αναγκαίες διατάξεις για την εφαρμογή και τη συμπλήρωση του παρόντος Οργανισμού, κατά το αναγκαίο μέτρο.

Άρθρο 64

Έως ότου θεσπισθούν στον παρόντα Οργανισμό κανόνες για το γλωσσικό καθεστώς που εφαρμόζεται στο Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο, εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι διατάξεις του κανονισμού διαδικασίας του Δικαστηρίου και του κανονισμού διαδικασίας του Πρωτοδικείου όσον αφορά το γλωσσικό καθεστώς. Κάθε τροποποίηση ή κατάργηση των διατάξεων αυτών πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται για την τροποποίηση του παρόντος Οργανισμού.
